

HRVATSKI *glasnik*

Godina XX, broj 34

26. kolovoza 2010.

cijena 100 Ft

„Bošnjačka svadba“
u Poganu

Foto: Dénes Baracs

✓ Školsko zvono, prilog
Hrvatskoga glasnika

- I. Prvog rujna otvaraju se školska vrata
- II. Nova 2010/2011. školska godina
- III. Deset godina kulturne autonomije
- IV. Vicevi © Vicevi © Vicevi © Vicevi

Komentar

Kada kažeš Bunjevci, ja kažem Hrvati!

Na spomen-svečanosti biskupa Ivana Antunovića u Kalači sjatilo se sila naroda, a predivna barokna katedrala bila je puna vjernika. Istovremeno bila je to prigoda da se čovjek druži s pridošlim Hrvatima iz bačvanskog kraja i iz Hrvatske. Iz raznih razgovora s okupljenim bunjevačkim, šokačkim i rackim uzvanicima, uostalom, doznao sam da su te nedjelje (22. kolovoza) u Baji ponovno počeli prikupljati potpise o tome da su Bunjevci, a to nije prosta tautologija, Bunjevci!... i nemaju nikakve veze s Hrvatima. Naravno, većina naših sunarodnjaka smatra da su oni Hrvati, a što bi i bili drugo. Etnonim Bunjevac, Šokac, Rac, Bošnjak sasvim je opravdan i slobodno se možemo i trebamo služiti njime, naime na hrvatskom tisućljetnom stablu bila bi to pojedina grana našega naroda.

Ne znam kako bi recimo u nekom sličnom slučaju reagirala mađarska javnost da Paloci, Sikuljci, Čangovi, Maćoi, potomci Kumana između Dunava i Tise, zahtijevaju pravo da oni nisu Mađari, nego su nešto posebno, imenovani svojim etnonimom. I da se žele odvojiti od mađarskog korpusa! Idem dalje, i da se recimo Sikuljci i Čangovi u Rumunjskoj kane odvojiti od tamošnjeg mađarskog narodnosnog tijela, a kojemu stoljećima i pripadaju, čiji su sustavni dio. No bilo je i takvih tendencija, mogli smo čitati prije da su neki ekstremisti iz rumunjske većine neka takva kriva, nezdrava shvaćanja počeli lansirati, ali se u zadnje vrijeme, na svu sreću, o tome ništa ne čuje i ne šire ovakve nepotrebne i nepoželjne glasine. Ne raspiruje se vatra više! Druga i duga je bila situacija tijekom minulih stoljeća u domovini nam Mađarskoj, gdje su neki pripadnici vladajućih krugova našu hrvatsku zajednicu razlučivali i tretirali posebno, da bi se pokazalo da pored slavenskog življa u cjelovitoj Monarhiji ima još nekih koji s Hrvatima blage veze nemaju, da su oni nešto posebno, tj. Bunjevci, Šokci... Uz ovo bi se dodalo da poslije razdruživanja u bivšoj Jugoslaviji, u Vojvodini iskrsele su dvije bunjevačke struje: jedna je hrvatski orijentirana, a druga ni da čuje neko zajedništvo s Hrvatima. Dakako, ovo je zahvatilo i našu Bajju, gdje se skupljaju potpisi o nekim neracionalnim posebnostima. I da se vratim svečanosti u Kalači gdje sam susreo jednu dragu gospođu koja iz Baje redovito dolazi na sve hrvatske priredbe, bile one održane u Pečuhu, u Lipovi u spomen Blaža Modrošiću, ili u Baji, s kojom mađarski razgovaram, naime zaboravila je svoj materinski jezik. Zna ga, razumije ga, ali ne govori. Reče mi kako sam u svom izlaganju posebno naveo Bunjevce, Šokece i Race. Rekoh joj: Kada vi kažete Bunjevac, ja kažem Hrvat, kada vi kažete Hrvat, ja kažem Bunjevac...! Stekao sam dojam da ju nisam mogao uvjeriti. I ona mi reče da i njezin sin skuplja potpise, te da su jedno vrijeme to obustavili... Problem je očit i valjalo bi ga riješiti. Ali kako? Mislim da bi naše hrvatsko vodstvo trebalo pozvati na dogovore predstavnike gradskog poglavarstva, vođe stranaka, Crkve, civilnih udruga i one koji skupljaju potpise te izdati deklaraciju da Bunjevci nisu neka posebna narodnost, nego da su hrvatska narodnost. I tu bi priča mogla biti i završena.

No kako uvjeriti one koji skupljaju potpise?

Đuro Franković

„Glasnikov tjedan“

Tek korištenjem zakonski garantiranih prava može se očuvati nacionalni identitet, pravom zahtijevanja za školovanjem svoje djece na materinskom jeziku, pravom upisivanja svoje djece u hrvatske škole – ove sam rečenične dijelove pročitala ovih dana u jednom manjinskom listu, te se istovremeno duboko zamislila, još jednom, nad stvarnošću i praksom u hrvatskoj zajednici u Mađarskoj. Po sadašnjem slovu zakona pravo identiteta jest pravo izbora, kako pri upisu u manjinski izborni birački popis tako i pri popisu stanovništva. Manjinski birački popis tajna je i nitko ne zna tko su oni koji su se upisali u njega. Tek se nagađati može u užoj zajednici. Netko može izričito tvrditi kako se upisao, a zapravo nije, a drugi može kazati kako se nije upisao, a zapravo jest. I to može biti dio jedne priče. Šteta što birački popisi nisu javni: onda bi i sami Hrvati znali tko su Hrvati ili se osjećaju takvima i žele prihvatiti svoje hrvatstvo, a oni koji žele politički djelovati, mogli bi imati izbornu kampanju i imali bi kome odgovarati za svoj rad imenom i prezimenom. Ovako gledajući popise i brojke: 2, 200, 1,... možemo nagađati tko se krije iza brojeva. Neke brojke govore više od riječi... U naseljima gdje se upisalo trideset manjinskih birača povjerenstva su 9. kolovoza raspisala izbore za manjinske samouprave. Civilne manjinske organizacije koje žele kandidirati svoje ljude moraju se prijaviti mjesnom, županijskom ili državnom povjerenstvu, ovisno o tome gdje i kako ih žele kandidirati. Kandidati za mandate u mjesnim manjinskim samoupravama svoju nakanu izborne utrke moraju nadležnim tijelima zapremeti do 3. rujna. Lako (ili teže, pa i najteže) tamo je gdje se jedva mogu skupiti četiri kandidata za četiri mandata. Svi prolaze..., a tamo gdje će biti desetak kandidata na četiri mandata, tko će birati pobjednike? Ipak je već ovih dana najveće pitanje manjinske politike i najzanimljivije u ci-

jeloj „visokoj hrvatskoj politici u Mađarskoj“, kako će izgledati budući sastav Skupštine HDS-a, koja će regija imati koliko mandata, u kojim će se civilnim bojama krenuti na izbore i kakav će to imati utjecaj u daljnjem tijeku formiranja sastava Skupštine HDS-a. Civilne udruge ne mogu zapravo voditi kampanju,

popisi su tajni, stoga koga nagovarati za svoje kandidate, ostaje i nadalje utopijsko pitanje, a i sami kandidati kome će se obraćati za moguće glasove, a tek odgovarati za četiri godine, do tada uništenom anonimnom popisu. Da bi civilne udruge mogle postavljati listu, mjesnu, županijsku ili državnu, moraju predložiti nadležnima izvadak iz suda kojim dokazuju svoj manjinski profil te svoj statut. Nakon izbora za mjesne manjinske samouprave, zapravo, prestaje manjinska izborna priča. Potom tek izabrani mandatar, elektori mjesnih manjinskih samouprava imaju pravo izbora kandidata za županijske odnosno državnu manjinsku samoupravu. Civilne udruge (koje bi trebale podržavati u prvom redu svoje članstvo) odlučuju tko su oni koji će biti nositelji političkih funkcija unutar manjinskih zajednica u nastupajuće četiri godine. Fantomski birači i fantomske organizacije bez članstva ne donose legitimnost, kazuju ovih dana neki hrvatski političari u Mađarskoj. S druge strane svjedoci smo uzimanja legitimnosti u vlastite ruke, proizašle iz fotelje u kojoj se sjedi, a premalo radi, pa se i ne shvaća težina donesenih odluka. Što su to temeljna pitanja opstanka i očuvanja nacionalnog bića Hrvata u Mađarskoj? Naoko sitne stvari čine temelj jedne kuće, ciglu i žbuku. Ako i jedna cigla nije dovoljno čvrsta, kuća se počinje ljuljati. Temelje mogu postaviti duboko osviješteni, i ja bih rekla, životom dokazani pojedinci, a ne oni koji se brinu tek o svojim uskim osobnim interesima i sitnim probicima.

Branka Pavić Blažetin

SENANDRIJA – U organizaciji Mađarske udruge kreativnih umjetnika, Javne zaklade mađarskih kreativnih umjetnika i Kulturne udruge, stara likovna kolonija 28. kolovoza u 17 sati u Galeriji umjetničke kolonije (Művésztelepi Galéria) u Senandriji (Szentendre), Bogdányi u. 51, otvara se izložba slikarice Anite Parlov i kipara Siniše Majkusa. Pozdravne će govore održati: Imre Szakács, slikar, kustos izložbe, dr. Ferenc Dietz, senandrijski gradonačelnik, i mr. sc. Ivan Bandić, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti. Izložbu otvaraju: Ádám Farkas, kipar, Anita Zlomislíć, kustosica izložbe, voditeljica Galerije Vladimir Bužančić, Centar za kulturu Novi Zagreb. Nastupa: Helga Váradi, glasovir.

Aktualno (iz mađarskog tiska: origo.hu)

Suprotstavljena mišljenja

Plesna skupina iz Gare

Kako se piše, narodna inicijativa za priznavanje Bunjevaca ima iza sebe ugledne osobe, uz predsjednika Mađarske akademije znanosti navodi se ime Gabora Kubatova, ravnatelja stranke FIDESZ, koji za sebe kaže da je bunjevačkog podrijetla, te podupire Udrugu preživjelih Bunjevaca koja je pokrenula narodnu inicijativu. Navodi se i ime parlamentarnog zastupnika bajskog okruga Roberta Zsigó, kandidata za gradonačelnika Baje na predstojećim lokalnim izborima.

„Moji baka i djed, i roditelji, izjašnjavali su se Bunjevcima, dugo nisam ni znao da se Bunjevci uvrstavaju u hrvatske etničke skupine” – reče Szilárd Vörös, načelnik Sentivana, smještenog dvadeset kilometara od Baje, navodeći kao razlog zbog čega podupire i materijalno narodnu inicijativu za priznavanje Bunjevaca kao samostalne manjine, kojoj je cilj priznavanje slavenske zajednice na jugu Mađarske. Pokretač narodne inicijative Mijo Mujić, predsjednik Udruge preživjelih Bunjevaca (Bunjevac Túlélők Egyesülete), koji se zdušno zalaže u organizaciji pokreta, godinama se bori za priznavanje Bunjevaca kao samostalne manjine, reče za origo da su mađarska većina i Parlament grubo pogriješili 1993. godine kada su u zakonu o pravima nacionalnih i etničkih manjina među 13 manjina uzeli samo Hrvate, a Bunjevce nisu.

S podnaslovom Rat identiteta origo napominje kako su čelnici Hrvata u Mađarskoj istovremeno ljutito reagirali, smatraju da pokretači narodne inicijative na taj način samo dijele ionako brojčano sve manju hrvatsku zajednicu. „Na toj osnovi mogu tražiti da ih se prizna kao samostalnu manjinu i Šokci, Raci, Bošnjaci koji se također smatraju Hrvatima. Zsiguro bi se mnogi iznenadili da Paloci iznenada objave da se ne smatraju

Mađarima” – reče za origo Jozo Solga, voditelj Ureda Hrvatske državne samouprave.

Predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp reče za origo da je po majci i on bunjevačkoga podrijetla, smatra da su narodnu inicijativu pokrenuli ljudi koji, po svemu sudeći, nastoje da osnivanjem novih manjinskih samouprava dođu do položaja. Po Heppu je moguće i to da iza narodne inicijative stoji Srbija jer po njemu ona je zainteresirana za podjelu Hrvata. Predsjednik Hrvatske državne samouprave reče da na to ukazuje i to što Srbija već od 1991. Bunjevce bilježi kao samostalnu narodnost, a 2003. već je utemeljeno i Bunjevačko nacionalno vijeće. Hepp tvrdi da Mijo Mujić „ni sam ne zna kamo pripada”, u protivnom ne bi se između 1994. i 1998. primio za predsjednika srpske samouprave.

„Zbog toga sam se priključio umjesto hrvatske srpskoj samoupravi jer kao Bunjevac nisam htio postati žrtvom nasilne hrvatske asimilacije” – odbacuje Heppove tvrdnje Mujić, smatra da se više Hrvatska upliće u manjinske stvari u Mađarskoj. Mujić reče da se postavlja pitanje zbog čega su njegovu posljednju inicijativu parlamentarne stranke – izuzev nekolicine zastupnika – jedinstveno odbile 2006. godine. Prema Mujiću ne može se isključiti da je to rezultat lobiranja hrvatske vlade.

Tko su to Bunjevci?

Origo prenosi da u studiji povjesničara Dinka Šokčevića o povijesti Bunjevaca, koja je objelodanjena i u časopisu Limes 2003. godine, stoji kako su Bunjevci katoličke vjere, pripadaju onim južnoslavenskim etničkim skupinama od kojih je nastalo „hrvatstvo s jedinstvenom nacionalnom svijesću”. Navode se i povijesni podaci o Bunjevcima od njihova dolaska na ove prostore do danas.

Ravnateljica povijesnog odjela Znanstvenog zavoda za nacionalne i etničke manjine pri Mađarskoj akademiji znanosti Ágnes Tóth reče za origo da koga jedna država smatra manjinom, nije samo sociološko i jezično, nego i političko pitanje. Prema njezinim riječima mnogo ovisi o tome «kako je shvaćanje elite na državnoj vlasti o narodnosnom pitanju», i kako se mađarska vlada odnosi prema matičnoj domovini pojedine manjine. Povjesničarka reče kako bi se priznavanje bunjevačke manjine zasigurno odrazilo i na odnose Hrvatske i Mađarske, koji su od raspada Jugoslavije izrazito dobri, uravnoteženiji nego srpsko-mađarski odnosi.

Na pitanje zbog čega ne ostave da Parlament odluči, zbog čega su uložili žalbu Ustavnom sudu, Mišo Hepp reče da je pitanje postavljeno na obrascu narodne inicijative zbnjujuće, postoji bojazan da će zbuniti potpisnike. «Mnogo Hrvata u Mađarskoj odgovorit će potvrdno na pitanje smatraju li se Bunjevcem, kao što su i mnogi pripadnici Sikuljaca ili Paloca ponosni na svoje tradicije. Problem je to što narodna inicijativa ne razjašnjava da bi se priznavanje bunjevačke narodnosti ostvarilo na štetu hrvatske manjine» – reče Hepp za origo.

Pripremio: Stipan Balatinac

Natječaj Hrvatske državne samouprave

Stipendiranje učenika

Hrvatska državna samouprava, prema odluci Skupštine br. 204/2010. (29. svibnja), raspisuje natječaj za dodjelu stipendije, godišnje najviše 30.000 Ft (u dvije rate), učenicima srednjih škola.

Uvjeti stipendiranja:

natjecati se mogu srednjoškolci (svih srednjih škola)

trebaju priložiti presliku svjedodžbe prethodno završenog razreda srednje škole (ili 8. r. osnovne)

dobro znanje hrvatskoga jezika (potvrda od nastavnika hrvatskoga jezika ili od mjesne (županijske) hrvatske samouprave)

potrebna je odluka mjesne (županijske) hrvatske samouprave o iznosu potpore i preporuka za stipendiju HDS-a
učenici trebaju biti uključeni u hrvatske programe, aktivnosti mjesta boravka ili škole.

Prijavni obrazac: Prijava za dodjelu državne stipendije Hrvatske državne samouprave.

(Vidi na web-stranici www.horvatok.hu.)
Prijava se mogu predati putem pošte (Országos Horvát Önkormányzat, 1089 Budapest, Bíró Lajos u. 24) do 3. rujna 2010. godine.

PEČUH, PANNON EGTC (Pannon European grouping of Territorial Cooperation) jest Panonska europska grupacija za teritorijalnu suradnju. Njoj se priključuje sve veći broj gradova, a na čijem se čelu nalazi grad Pečuh. Tako će 31. kolovoza u Pečuhu biti sastanak predstavnik triju gradova, Pečuha, Lendave i Osijeka, koji će potpisati sporazum o suradnji u okviru Pannon EGTC-a. Cilj je sporazuma prekogranična suradnja i snaženje njezine učinkovitosti te zajednički projekti za fondove Europske Unije. Na sastanku u Pečuhu formirat će se glavna Skupština EGTC-a, izabrati predsjedništvo, prihvatiti statut i konvencija, izabrati čelništvo, ravnatelj.

EDDE – U tom se naselju, u sklopu Program razvoja sela „Nova Mađarska”, 28. kolovoza priređuje susret narodnih umjetnika i kulturnih društava koja njeguju narodne običaje. Program dana počinje natjecanjem u kuhanju, a nastavlja se prijateljskim utakmicama u malom nogometu te svečanim otvaranjem, pozdravnim riječima načelnika sela Eddea Jánosa Megyeria. Predstavit će se i Društvo hrvatsko-mađarskog prijateljstva, o kojem će govoriti njegov predsjednik Marko Kovač, te će se sjetiti i hrvatskog književnika Antuna Nemčića, rođenog u Eddeu, gdje mu je i postavljena spomen-ploča. Nakon toga nastupit će KUD iz Velikoga Trojstva iz Hrvatske. Slijedi program puhačkog orkestar iz Kapošvara te se niz programa brojnih sudionika, društava, zborova nastavlja do kasnih sati uz bal na otvorenome i logorsku vatru.

MOHAČ – Povijesna, sudbonosna bitka protiv osmanlijskih osvajača zbila se kraj Mohača 29. kolovoza 1526. godine. Glavni zapovjednik ugarske vojske bio je Pál Tomori, kalački nadbiskup. Povodom 484. obljetnice Mohačke bitke molitvom se prisjeća na poginule, koju će – 29. kolovoza – u povijesnomu memorijalnom središtu predvoditi dr. Balázs Bábel, kalačko-kečkemetski nadbiskup i metropolit. Program svečanosti u 15 sati počinje unošenjem povijesnih zastava. U 15.10 molitvu predvodi kalačko-kečkemetski nadbiskup. Mađarsku i papinsku himnu pjeva Mješoviti zbor Béle Bartóka. Slijedi prisjećanje dr. Lászla Surjána, zastupnika Europskog parlamenta, te polaganje vijenaca.

PEČUH – U organizaciji Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, 3. rujna u prostorijama Muzeja Dom (Pečuh, Ulica Káptalan 8) otvara se izložba akademskog slikara Franje Molnara pod naslovom EGO ET ALTER EGO. Izložbu će otvoriti generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov. Izložba će biti otvorena za javnost do 20. rujna 2010. godine, od ponedjeljka do nedjelje, od 9 do 17 sati.

Generalna sjednica Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj

Izabran novi predsjednik Čaba Horvath

U undanskoj gostionici Koli su se skupljali novonajavljeni člani Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, 12. augusta, u četvrtak. Sve skupa 124-mi su dobili poziv na redovitu sjednicu kade je skoro najvažniji dnevni red bio zbiranje i glasanje na novo peljačtvo. Po registraciji novoga članstva Geza Völgyi st. kontrolirao je imenik članstva – nazočni su bili 62-mi i po statutu je novo članstvo bilo sposobno za odlučivanje.

Marija Pilšić, bivša predsjednica, i Čaba Horvath, novoizabrani predsjednik DGHU-a

Marija Pilšić, predsjednica DGHU-a, je položila izvješćaj o 2009. ljetu i prošloj dobi. Uz državne i regionalne priredbe (omladinski, čitalački, folklorni tabori, jezični natičanj, jubilarne priredbe, susret tamburaških grupov, Grajam, promocije knjige Antona Slavića itd.) važnu ulogu su dobili i međunarodni kontakti. Društvo je redovito posjećivalo gradišćanske priredbe u Austriji, a na XXI. festivalu Hrvatov u Slovačkoj su Koljnofci zastupali Gradišćanske Hrvate u Ugarskoj. Na zimskoj i ljetnoj školi folkloru u Hrvatskoj su četirmi sudjelovali od nas. Književni večeri s izlagači iz matice i razni kontakti s FUEN-om su omogućili razvijanje i širenje naše kulturne baštine. Godišnja skupščina dvakrat, a sjednice peljačtva po potrebi su bile održane u minulom periodu. Iz financijskoga izvješćaja se je doznalo da je Društvo lani gospodarilo s 2 947 000 Ft, iz čega je bilo potrošeno 2 246 000 Ft, tako da ovoljetošnji budžet je krenuo sa 701 000 Ft, ča se je s državnom potporom i s raznimi

natičanj diglo do sada do 3 400 000 Ft. Skup je prihvatio izvješćaj.

Za daljnje peljanje sjednice izabran je Nardanac dr. Šandor Horvat, a kandidacijski odbor je isto počeo svoj posao. Po otpovijdanju dosadašnjega peljačtva, Čaba Horvath je zahvalio Mariji Pilšić, dosadašnjoj predsjednici DGHU-a, za uspješno djelovanje. Potom se je začelo kandidiranje novih funkcionerov. Za predsjednika su predloženi bili četirmi, med njimi dr. Šandor Horvat, Andraš Handler i Marija Pilšić nisu prihvatili kandidaturu. Čaba Horvath, rodome iz Gornjega Četara, je izabran za novoga predsjednika s 51 glasom, suzdržalo se je 11 birača. Za člane predsjedništva po glasanju biračev izabrani su šestimi: Rajmund Filipović, Vince Hergović, Andraš Handler, dr. Šandor Horvat, Štefan Kolosar i Geza Völgyi st. U kontrolnu komisiju su dospili: Marija Kralj, dr. Franjo Pajrić i Jožef Tolnai.

Društvene plane i informacije za 2010. ljetu je predstavila za skup i novomu peljačtvu Marija Pilšić, ali najzanimljivija točka sjednice je bila zadnja, pod „razno“. Sudioniki su pod povećalo zeli jesenske manjinske izbore, točnije broj hrvatskih biračev, kako je u povezanošću s broji samoupravov, i to kakovu mogućnost nudi za mandate u županijskom i državnom zastupničtvu. Na sjednici jednostavno su primljeni sljedeći predlogi. U državnom tijelu svih Hrvatov u Ugarskoj neka svaka županija dobije po 4 mandate ili se mandataru izaberu po broju registriranih Hrvatov. Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj će krenuti i na svojoj listi. Da predlogi i zakonski oživu i da se ostvare, to je uz ostalo zadaća novoga peljačtva.

Foto i tekst: *Marija Fülöp-Huljev*

Zasjedalo novo predsjedništvo DGHU-a

Gradišćanski Hrvati na samostalnoj listi na izbori

Novo predsjedništvo Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj.

Odgor sliva: Čaba Horvath predsjednik, Andraš Handler zamjenik predsjednika, Geza Völgyi st. voditelj Ureda. Odzdol sliva: dr. Šandor Horvat odgovoran za znanstveno djelo unutar Društva, Rajmund Filipović odgovoran za mladinu, Vince Hergović odgovoran za medije i vjerska pitanja, Štefan Kolosar odgovoran za kulturu

Pred kratkim izabrano novo predsjedništvo Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj je zasjedalo 23. augustuša, u pondiljak, u Undi. Na ovom sastanku je novi predsjednik Čaba Horvath u sporazumivanju s ostalimi člani podilio funkcije unutar Društva. Petrovišćan Andraš Handler je postao zamjenik predsjednika, Rajmund Filipović zadužen je za mladinu pokidob je on i peljač gradišćanske mladine, Vince Hergović će se skrbiti za vjerska pitanja i medije, dr. Šandor Horvat, istaknuti etnolog iz Narde, nadležan je za znanstveno djelovanje na području Gradišća. Štefan Kolosar, undanski koreograf, naravno, je dobio koordinaciju kulturnoga žitka na našem tlu. Geza Völgyi st., donedavni tajnik Društva, je voditelj Ureda DGHU-a. Nazočni su se dogovorili da jubilara svečanost, 20. obljetnica osnivanja Društva, održat će se 20. novembra, u subotu, u Koljnofu. Za sastavljanje kulturnoga djela se je zeo Štefan Kolosar, za pripravljanje fotoizložbe i dokumentarne izložbe su odgovorni Geza Völgyi st. i Andraš Handler.

Kako smo obaviješćeni, na važnu obljetnicu se izdaje i posebna brošura s važnimi podatki, štacijami i liki društvenoga djelovanja u minulom periodu.

U drugom dijelu ovoga spravišća predsjedništvo DGHU-a su nadopunili i predsjednici hrvatskih manjinskih samoupravov iz

Na sastanku predsjednikov hrvatskih manjinskih samoupravov u našoj regiji

cijele regije da se točno dogovoru za strateški plan približavajućih lokalnih i manjinskih izborov. Rečeno je da svaki kandidat se more javiti za manjinskoga zastupnika u pojedini seli jedino ako je uplatio članarinu i s tim i postao kotrig Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj. Po dužoj raspravi su se gradišćanski poslaniki zašli na tu točku da se otvori posebna lista za gradišćanske kandidate na izbori, znači ne trebaju se ganuti na listi Saveza Hrvata u Mađarskoj pokidob, kako je to većputi i naglašeno na ovom forumu, pret hodno ponudjeno pet mandata u budućoj skupščini krovne organizacije Hrvatov ne zadovoljava zahtjeve i nikako ne zrcali broj, već od 3000 u Gradišću registriranih Hrvatov.

-Tiho-

GRADIŠĆE – U srijedu, od kiseške „granice“ već od osamdesetimi su se piše ganuli na veliko shodišće Gradišćanskih Hrvatov u štajersko Celje. Štefan Dumović, dugoljetni dirigent ovoga vjerskoga putovanja, ljetos slavi 70. ljetu svojega žitka i 25. put si je zeo pišačku batiku u ruku, za daleku cestu od 160 km. S Gradišćanskimi Hrvati u Celju od 27. do 29. augustuša prvi put će slaviti nedavno imenovani novi biskup Dijeceze Željzno, podrijetlom Gradišćanski Hrvat, Egidije Živković. Grupa gradišćanskih pišakov iz Ugarske, ka je svako ljetu po staroj formi vik najbrojnija, 28. augustuša, u subotu, će zajti pred oltar Majke Božje Celjanske. U katedrali, početo od 18 uri, se molu Očenaši, u 19 uri je maša kod glavnoga oltara kan. Tome Krojerom uz muzičko oblikovanje fare Klimpuha. U 20 uri je ophod sa svićami. Drugi dan, nediljnu jutarnju mašu služi židanski farnik kod milosnoga oltara, početo od sedmi, a u deseti je maša s novim biskupom. Otpodne u 14 uri vjerniki Klimpuha predaju štatuu Putujuće Celjanske Marije Hrvatskoj katoličanskoj misiji „Am Hof“ u Beču, otkud će 25. marcija, naredno ljetu dalje putovati u Bizonju, u Jursku biskupiju. U minulom ljetu u Klimpuhu su Bizonjci 13. junija, koljnofski školari 23. septembra, koljnofski vjerniki 26. junija poiskali kip Blažene Divice Marije, a u skupnom shodišću Gradišćanskih Hrvatov iz Ugarske 24. julija Štefan Dumović je peljao u zahvalnosti grupu u Klimpuh. 9. augustuša su Petrovišćani posebno položili svoje molitve i prošnje pred Blaženu Divicu Mariju.

PLAJGOR – Hrvatska manjinska samouprava dotičnoga sela od 2. do 5. septembra organizira putovanje u Hrvatsku. Po informaciji načelnika Vincija Hergovića, dovidob imaju 44 najavljenike s kimi će diozimati na kulturnom večeru u Gornjoj Rijeki, na zabavnom koncertu u Selcu, posjetit će znamenitosti grada Rijeke, a na putu do doma «skočit će» i do Senja, znamenitoga grada Nikole Jurišića.

NARDA, PETROVO SELO – U organizaciji nardanske načelnice Kristine Glavanić, iz dotičnih sel su se ganuli dva autobusi puni s vjerniki, utorak u noći na shodišće u Transilvaniju, na otkrivanje „zipke prošlosti Ugrov“. Čez četire dane kih sto Gradišćancev, pod peljanjem farnika Petrovoga Sela i filijale Tamása Várhelyia, putniki će pohoditi 18 mjest i naseljev od velike važnosti ugarske povijesti, a pomolit će se i u pojedini crikva i hodočasni mjesti.

II. METODIČKA KONFERENCIJA

U organizaciji Hrvatske državne samouprave, 26–27. kolovoza 2010. godine u Prosvjetnom centru „MK“ (7624 Pečuh, Szigeti u. 97) održava se II. Metodička konferencija kojoj će sudjelovati šezdesetak pedagoga iz devet škola u Mađarskoj u kojima se odvija nastava na hrvatskom jeziku i te dvadesetak odgajateljica iz osam vrtića u Mađarskoj u kojima teče odgoj na hrvatskom jeziku ili se odvijaju zanimanja na hrvatskom jeziku.

Konferenciju 26. kolovoza, s početkom u 11 sati, svečano otvara Gabor Győrvári, predsjednik HDS-ova Odbora za odgoj i obrazovanje, potom slijede plenarna predavanja: Status hrvatskoga jezika u Strategijskome planu hrvatske zajednice u Mađarskoj (predavač: dr. Ernest Barić, ravnatelj ZZHM); Nestručno zastupljena ili razredna nastava? Što znače promjene u nastavi hrvatskoga jezika? (predavač: Gabor Győrvári, ravnatelj HVOŠGUDMK); Prijevodi mađarskih udžbenika i njihova primjena u nastavi (predavač: Gabor Gaspar, profesor HVOŠGUDMK); Od ideje do udžbenika (predavač: Čaba Horvath, ravnatelj Croatice). Nakon plenarnih predavanja slijedi rad u sekcijama po ovim temama: strategijski plan; „razredna (nestručna)“ nastava; metodika nastave predmeta na hrvatskome jeziku; razvijajući obrazovnih materijala. Dana 27. kolovoza plenarna predavanja počinju u 9 sati: Putovi izdavanja hrvatski udžbenika. Sadašnjost i budućnost (predavač: Gabor Győrvári); Promjene u školstvu, primjer Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu (predavač: Joso Šibalin, ravnatelj HVOŠUDS); „Umjesto priručnika“ uz udžbenik Hrvatske gramatike 8 (predavačica: Janja Živković Mandić, profesorica HVOŠGUDMK, autorica udžbenika); „Umjesto priručnika“ uz udžbenik Hrvatske gramatike 7 (predavačica: Jolanka Tišler, autorica udžbenika); Učenje hrvatskoga jezika u dječjem vrtiću putem igre i situacija (predavačica: Anka Polić Bunjevac, odgojiteljica HVOŠGUDMK); Nakon plenarnih predavanja slijedi rad u sekcijama po ovim temama: odgojiteljice i učitelji razredne nastave; autori i prevoditelji udžbenika; metodika nastave jezika; razvijajući obrazovnih materijala.

KERESTUR – Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, i Jozo Solga, voditelj HDS-ova ureda, 16. kolovoza sastali su se s predstavnicima Pomurske regije kako bi se dogovorili o glavnim crtama državnog Dana Hrvata, koji će se ove godine prirediti u Pomurju. Predstavnicima HDS-a sreli su se s keresturskim načelnikom Lajošem Pavlicem, koji je obećao svesrdnu pomoć u organiziranju Dana. Gosti su pogledali prostorije, obnovljeni dom kulture, športsku dvoranu, ured samouprave, provjerili mjesta i prostorije održavanja priredbe, dali su savjete na koji način se mogu provesti razne sastavnice programa.

Intervju

U službi vjernika

Augustin Josip Darnai (Ágoston József Darnai) župnik je u Martincima od lipnja prošle godine. Mlad svećenik kojem je ovo nakon Mohača i tamošnje franjevačke crkve druga župa. Odlukom biskupa Mihálya Mayera, martinački župnik od 2003. godine Norbert Nagy (prije njega u Martincima je od 1993. do 2003. godine službovao Ladislav Bačmai) premješten je u mohačku franjevačku crkvu, a Augustin Darnai iz Mohača u Martinačku župu, a kao i njegovu prethodniku povjerena mu je i briga i o Lukoviškoj župi. Mladi župnik s puno zadataka, među hrvatskim življem i vjernicima u Podravini: ne govori hrvatski jezik, ali misu služi, ako je potrebno, na hrvatskom jeziku, izuzev propovijedi, i voli biti u društvu ljudi, starih i mladih, svih podjednako...

Razgovarala: Branka Pavić Blažetin (na hrvatski prevela Bernadeta Blažetin)

Kako da ste izabrali svećeničko zvanje, naime danas se mali broj mladića odlučuje za svećeničko zvanje, na svakoj misi se molimo Bogu da nam podari svećenika?

– Ne radi se ni o kakvome neobičnom događaju, odrastao sam u pobožnoj obitelji, uvijek sam bio ministrant i naš župnik me je uzeo za ruke, učio me latinski, pa nekako je crkva postala sastavni dio mog života i bilo mi je prirodno da krenem na tom putu, a župnik mi je pritom pomogao.

Mladi ste. Prije pet godina u vas posvetili za svećenika i otada služite u mjestima i crkvama u kojima se okuplja, gdje živi brojna hrvatska zajednica.

– Da, prvo mjesto mi je bio Mohač, gdje sam uspješno mogao okupiti vjernike Hrvate, tako sam postao i počasni član Šokačke čitaonice, a još i danas, kada mi vrijeme dopusti, rado idem u Mohač i sudjelujem na njihovim

programima. Godine 2009. biskup me je premjestio u Martince, koje je naselje jedno od temeljnih, kazao bih, utvrda Hrvata u Mađarskoj.

Kako ste krenuli, na svom životnom putu, što sve treba naučiti kako bi tko bio svećenik?

– Nakon mature, ako nekoga biskup smatra sposobnim da služi nadbiskupiji, onda ta osoba treba pohađati sjemenište, to je ustanova za odgoj svećenika, uza što se priključuje i visokoškolsko obrazovanje teologije, odnosno teološki fakultet.

Ima li svega toga u Pečuhu?

– Nekada je postojalo u Pečuhu, a sada u Pečuhu imamo samo teološki fakultet, sjemenište već ne. Naime zbog malog broja polaznika sjemenište su privremeno zatvorili, sada u Ostrogonu uče budući svećenici, ali ja sam još bio i učio u Pečuhu.

Rekli ste da su zbog malog broja polaznika zatvorili sjemenište u Pečuhu. Odista je tako malen broj mladića koji se odlučuju za svećenički poziv?

– Da. Po mojim saznanjima, trenutno u Pečuškoj biskupiji tek sedmorica mladića uče za svećenike, a to je vrlo malo. Godine 1998, kada sam započeo svoje školovanje, bilo nas je četrdeset dvojica.

Što je uzrok tomu?

– Teško je reći, možda baš nedostatak vjerskog okružja. Malo je pobožnih obitelji odakle bi mogli krenuti budući svećenici. Samo poznavanje vjere, poznavanje Boga, znanje o njemu nedostaje kod većine ljudi, većina ne zna što bi trebalo činiti s Bogom ili crkvom. Ima i takvih koji i ne znaju kakve su vjere, ako su uopće kršteni, kod kuće nisu ni s kim razgovarali o tome. U posljednje vrijeme, kada sam ja završavao, bilo je sve više ljudi koji su krenuli na nekom putu pa su se tek poslije upoznali s vjerom i dobili volju za svećenički poziv. Možda nije ni prirodno da poslije mature odmah, s osamnaest godina tko krene na tom putu.

Malo je vjernika u crkvama, malo je mladih, ali ja sam sigurna da je kod Hrvata drugaćije, Hrvati su uvijek bili veliki vjernici!?

– Da, vjera kod Hrvata, zbog tradicija, dublja je, uz njihov nacionalni identitet veže se i vjera. U Martincima je još 20%-tna po-

sjećenost crkvi. Ako gledamo sadašnje državne podatke, onda je to dvostruko, naime prema državnim podacima desetak posto stanovnika su vjernici. Mislim da je to i zbog toga što se mnogo tradicija veže uz vjeru, uz crkvu. Na mladima su već vidljiva nova vremena, nakon osnovne škole trebaju otići drugamo učiti i osjetno je da je svijet posve drugačiji i da su oni dio suvremenog načina življenja. Mami ih mnogo nepoznatih stvari, vrlo im je teško očuvati svoje tradicije i svoju vjeru nakon što su izašli iz obiteljske, u našem slučaju martinačke sredine.

Vi ste sami na župi?

– Ne, sa mnom je bio i đakon Gabrijel Barić, on je i moj učenik, sada se sprema na zvanje i da ga posvete za svećenika, i onda će mu biskup dati posebnu župu. Nedavno je premješten u Šikloš.

Koliko mjesta pripada martinačkoj župi i koliko posla ima jedan župnik?

– Služimo dvije župe, martinačku i lukovišku, a zapravo i Križevci pripadaju Martincima, odnosno Markoca i Drvljanci, Novo Selo, Brlobaš i Potonja.

Koliko je to ukupno vjernika?

– Oko 2500–2600 vjernika.

Prije podne kada smo se sreli, rekli ste da ovih dana ima mnogo pogreba. U ovim naseljima ima mnogo starijih ljudi. U Lukovišću i Martincima djeluje i škola, ima vjeronauk, tu su krštenja, vjenčanja i pogrebi?

– Da, pripadnici hrvatske nacionalne manjine traže sve narečene obrede.

Mađari ne?

– Mađara ovdje ima malo, u Lukovišću ima i dosta Roma, katolici su, ali ne prakticiraju vjeru. Najteže je kada se mladi odsele i ne prate ih dalje obredi krštenja i vjenčanja. Završe osnovnu školu, srednju školu i presele se tamo gdje nađu posao, u Pečuh, Budimpeštu...

Otkada ste ovdje u Podravini?

– Godinu dana

Za godinu dana koliko je bilo krštenja, vjenčanja i pogreba?

– Iz Martinaca sam pokrstio samo jednog, bilo je jedno vjenčanje, u Lukovišću nije bilo vjenčanja, krštenja je bilo dva, a pogreba više od četrdeset.

Ako se vratimo nacionalnom identitetu, je li tko tražio da krštenje, vjenčanje ili pogreb bude na hrvatskom jeziku?

– Ako kažemo da su 90% Hrvati u tim naseljima, kako se odnose prema jeziku u tom trenutku kada dođu do važnih vjerskih postaja svoga života. Naprimjer, pogreb, kod onih starijih ljudi, koji možda i nisu dobro znali mađarski, ili bolje rečeno komunikacija na hrvatskom im je bila prirodna?

Zna biti da je misa prije tih događaja na mađarskome, jer i mještani kažu da onaj liturgijski hrvatski jezik baš i ne razumiju, naime oni govore dijalekt, a i dođu i drugi na pogreb, kolege, vršnjaci iz drugih krajeva... Ali kantorica uvijek pjeva na hrvatskom jeziku, a i moli se na hrvatskome, znači kom-

binirano na dva jezika. U Martincima inače u crkvi svaki drugi dan je misa na hrvatskom jeziku. Ili ujutro ili uvečer držim misu na hrvatskom jeziku, u utorak, četvrtak i subotu, a svake druge nedjelje je također misa na hrvatskom jeziku ili kada je veliki blagdan.

Kako je došlo do ovoga rasporeda, to ste vi tako naslijedili ili su vjernici tražili?

– Ja sam naslijedio taj sustav i imamo sporazum o suradnji s Hrvatskom samoupravom sela Martinaca da ja osiguram svaki drugi dan misu na hrvatskome jeziku.

Bila sam na misi i uvjerila se kako jako lijepo držite hrvatsku misu i čitate, nitko ne bi rekao da vi niste učili hrvatski. Kako ste uspjeli u tome?

– Roditelji moje majke podrijetlom su iz Hrvatske, tamo sam čuo hrvatski, učio sam i moliti se hrvatski jer smo pripadali pečuškoj župi na Trgu Augustina, tamo je bila svaki mjesec hrvatska misa. Kada sam dospio u Mohač, i Šokci su me molili da služim i mise na hrvatskom jeziku onda sam se primio toga, i tada sam pokušao sebe jezično toliko osposobiti da mogu na hrvatskom jeziku služiti mise i obavljati razne liturgije.

Je li se vjernici raduju vašoj otvorenosti, traže li da bude misa na hrvatskom jeziku?

– U Martincima se misa na hrvatskom jeziku podrazumijeva sama po sebi, na svakodnevni misama ima nas tridesetak, vjernici me uvijek pozdravljaju hrvatski, a ja možda odgovorim mađarski ili nekad ih zamolim da mi kažu mađarski ako ih ne razumijem, to je prirodno. Vjernici često vole upravo na hrvatskom moliti, a pjesme mnogo više vole pjevati na svome materinskom jeziku. Inače u Martincima i u Lukovišću je svake nedjelje misa, a u krugu naizmjenično ih ima i u drugim mjestima. Tamo Jelka Gregeš drži bogoslužje bez svećenika u tri naselja, i ona isto daje vjernicima sakrament svete pričesti. Redovitih hrvatskih misa ima samo u Martincima. Nažalost, u Lukovišću vjernici nisu dovoljno hrabri, tek kada je neka hrvatska priredba, onda je organizirana i misa na hrvatskom jeziku. Ovo ne ovisi o meni, nego nema navike. Prijašnji svećenici nisu mogli osigurati mise na hrvatskom jeziku, i tako su vjernici navikli na postojeće stanje.

Vjeronauk u školi kako, na kojem se jeziku odvija?

– U školi vjeronauk drži vjeroučiteljica Jelka Gregeš. Vjeronauk je na mađarskom jeziku, ali osnovne molitve djeca nauče i na hrvatskom jeziku. Jelka je učila vjeronauk u Zagrebu.

Kako se osjećate ovdje, kako ste se uklopili?

– Mislim kako se župnik najprije mora upoznati s crkvama i vjernicima, zato i istražujem povijest crkve i u Martincima i u Lukovišću, pokušam pronaći one točke suradnje kojima se možemo povezati, tražiti suradnju s vjernicima i njihovim organizacijama i pomoći im u očuvanju hrvatskog identiteta.

Pomurski književni susret

U organizaciji Hrvatske manjinske samouprave Zalske županije, Društva Horvata kre Mure, Hrvatske manjinske samouprava u Letinji, Hrvatske manjinske samouprave „Stipan Blažetin” u Serdahelu, Hrvatske mjesne i manjinske samouprave u Sumartonu, 26–27. kolovoza 2010. u Serdahelu, Letinji i Sumartonu priređuje se Pomurski književni susret. Sudionici su mu književnici iz Mađarske i Hrvatske, sudionici Susreta hrvatske mladeži koji se organizira od 26. do 28. u Sumartonu, ostali uzvanici i gosti. Program Susreta, nakon pristizanja sudionika u Serdahel 26. kolovoza, nastavlja se u letinjskoj Gradskoj knjižnici s početkom u 18 sati. Program: Pjesme Stipana Blažetina u interpretaciji učenika; Pozdravne riječi i prisjećanje Ladislava Gujaša na književnika Stipana Blažetina; Književnost i književna zbivanja u Hrvata u Mađarskoj, o čemu će govoriti Stjepan Blažetin; Glazbeni blok Martina Srpaka; Predstavljanje književnika iz Mađarske; Predstavljanje književnika iz Hrvatske; Glazbeni blok Martina Srpaka. Od 20 sati priređuje se Domjenak – „Književni cafe”. Dana 27. kolovoza, s početkom u 10 sati, okupljaju se sudionici Susreta u sumartonskom domu kulture. Na programu su: druženje sa sudionicima Susreta mladeži – okrugli stol; sudjelovanje na Forumu mladeži; objed; posjet „Našoj hiži”, izlet, šetnja do Kamarnovih gorica, završetak Susreta. Susret se ostvaruje uz financijsku potporu Hrvatske manjinske samouprave Zalske županije, Društva Horvata kre Mure, letinjske Hrvatske manjinske samouprave i sumartonske Hrvatske mjesne samouprave.

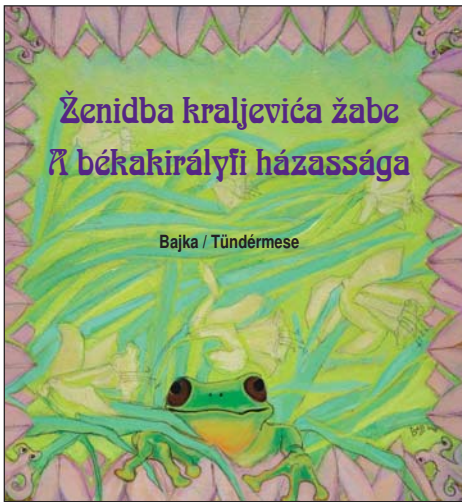
HRVATSKI ŽIDAN – Na Seoski dan se priprema stanovništvo sridnjegradiškanskoga naselja 4. septembra, u subotu otpodne. Kako je rekao Petar Horvat, peljač doma kulture, programi se začmu sa sportskim naticanjima, konjskim nastupom, stručnim spektaklom mjesnih ognjogasev, likovnom djelaonikom, a različita seoska društva će se naticati u kuhanju. U 17 uri sajamska komedija čeka sve nazočne, a potom slijedi nastup svih seoskih kulturnih društava. Na balu će svirati bend Mlada generacija s novimi člani, a u 22 uri je još i vatromet.

PEČUH – Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom već godinama održavaju prijateljske veze s učeničkim domom Podmurvice iz grada Rijeke. Tako će prijatelji iz Rijeke, njih tridesetak pedagoga, 26–27. kolovoza boraviti na stručnom izletu kod svojih prijatelja u Pečuhu.

Nova izdanja

Slikovnica na hrvatskom i mađarskom jeziku

Zahvaljujući uspješnoj suradnji između Hrvatske samouprave u Pečuhu i Grada Đakova, objavljena je dvojezična slikovnica „Ženidba kraljevića žabe / A békakirályfi házassága”, možda i prva u povijesti mađarsko-hrvatske književnosti. Bajku je napisao Mirko Ćurić, hrvatski književnik i ravnatelj škole u Đakovu. Nakladnik je izdanja Hrvatska samouprava u Pečuhu, a izdavač dr. Ivo Đurok. Ilustracije je pripremila Andrea Bassi, a tekst preveo na mađarski jezik Đuro Franković. Mirko Ćurić objavio je devet samostalnih knjiga (romana, pjesama, priča, kritika,

eseja), pet slikovnica te uredio i priredio više desetaka knjiga. Ovo je šesta bajka koju je napisao i uredio na temelju đakovačkih narodnih bajki. Proze su mu prevedene na mađarski, poljski i makedonski jezik. Predsjednik je Društva hrvatskih književnika, Ogranka slavonsko-baranjsko-srijemskoga. Andrea Bassi diplomirala je slikarstvo na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, specijalizirala ikonopis na Fakultetu likovne umjetnosti u Ateni. Djeluje na području slikarstva, keramike i animiranog filma. Od završetka Akademije neprekinuto izlaže i dosada se predstavila s petnaestak samostalnih izložaba te tridesetak skupnih u zemlji i svijetu. Ovo je druga slikovnica s određenom đakovačkom narodnom bajkom koju je oslikala, još jednom se istaknuvši i u ovoj vrsti likovnog izraza. Uz ovo valja dodati da u sklopu suradnje Pečuha i Đakova nedavno je tiskana također dvojezična knjiga o pečuškim Hrvatima Nikole Tordinca (1858–1888) te je narečena Samouprava izdala prijevod na mađarski knjige tuzlanskog autora Jasmina Imamovića „Molim te, zapiši” (Jegyezd le, kérlek). Osim toga na pomolu je tiskanje dvojezičnog časopisa (4. br.) „Pečuški / Pécsi horizont”, te knjige Đure Frankovića na mađarskom i hrvatskom jeziku pod naslovom „Bogovi u krošnji drveća” – „Falombban ülő

istenek”. Tiskarske poslove ovih privlačnih izdanja obavila je Croatica, neprofitno društvo u Budimpešti. Slikovnicu (bajku) najprije će predstaviti u Đakovu, 28. kolovoza u Muzeju Josipa Jurja Strossmayera, a u rujnu u Pečuhu.

Najnoviji broj časopisa „Honismeret”

Dvomjesečni mađarski časopis „Honismeret” za zavičajnu povijest u svome srpanjskom broju (god. XXXVIII) donosi čak dva podulja teksta od hrvatskih autora u Mađarskoj, naime Đuro Franković piše o „Pitanju Baranje i pečuških ugljenokopa na Mirovnoj konferenciji u Parizu”, a u rubrici „Tradicija” sa zaslužnim židanskim župnikom Štefanom Dumovićem razgovor vodi Šandor Horvat. Oba napisala tretiraju i hrvatsku manjinsku problematiku. Prva govori o popisu pučanstva 1919. g., za vrijeme srpske, odnosno jugoslavenske okupacije područja južne Mađarske, a drugi se osvrće na suvremenu povijest, odnosno djelovanje vlač. Dumovića i Hrvata u Gradišću. Prema mišljenju i viziji vlač. Dumovića, koji slavi svoj 70. rođendan, a u svećeničkoj službi već je trideset godina, o Hrvatima ovisi kakva će im biti sudbina, naime svoju budućnost ispisuju sami uz goleme napore, ustrajnost i samopožrtvovanje. Mogli bismo još dodati da 1919. g. za vrijeme popisa pučanstva hrvatskih naselja (temeljenih na beogradskim arhivskim izvorima) u mađarskoj Podravini, tražila se i izjava žele li se priključiti novoj državi Kraljevini SHS ili ostati u okvirima Mađarske. Žitelji su zdušno izjavili da su oni vjerni sinovi Mađarske, no dok u Mađarskoj bude na vlasti „crvena vlada”, da se trenutni režim očuva, a odluku o njihovu pripadanju neka odluče velesile na Mirovnoj konferenciji.

40. br. časopisa Đakovački vezovi

U jubilarnoj reviji 40. broja bogato ilustriranog časopisa tiskanog 2. srpnja 2010. u nakladništvu Grada Đakova, čiji je glavni urednik Mirko Ćurić, objavljeno je niz zanimljivih i pažnje vrijednih članaka. Naravno, nijedno đakovačko izdanje ili napis o Đakovu ne bi mnogo vrijedio ako se ne bi pisalo o čuvenim đakovačkim vezovima koji se obvezatno dovode u vezu s konjima i konjičkim natjecanjima, pa ni ovaj broj časopisa nije zaobišao tu problematiku. Naravno, na tu temu ima i više priloga. Uz ostalo doznajemo da je mons. dr. Marin Srakić, naš suvremenik, posljednji đakovački ili bosanski i srijemski biskup i prvi đakovačko-osječki nadbiskup, primio nagradu Grada Đakova za životno djelo. Prilog „Pre-

dožbe o raju (Vyrej/Virej) u mađarskih Hrvata” potpisuje Đuro Franković, koji je istovremeno postao suradnikom ovoga poznatog izdanja. Pučka tradicija Hrvata u Mađarskoj naime očuvala je predodžbe u zelenom raju, raju kao vrtu, zlatnom raju, raju kao gradu i sl. U nastavku ove rubrike također se donose etnološki napisi: o otarku, kraljičkim običajima, bogatstvu narodne nošnje, stoga bi jedino Šokci mogli odgovoriti na pitanje: „Reklia, špenzle, jankel ili bundur?”, koje postavlja autorica Vlasta Markasović svojim čitateljima dajući pri tome i objašnjenja da je riječ o nazivima tradicijskoga slavonskog muškog ruha: „reklia”, „jankel” (germanizam) i „bundur”, bio bi, zapravo, mantil, kaput (germ.), a „špenzle” ili „špenzel” u literaturi se izvodi iz naziva vojničkog oblika fraka zvanoga „spencer”. Ali da stvar ne bude toliko složena, valja znati da je „špenzel” kaput koji je s prednje strane sezao do struka, a sa stražnje mnogo niže te je dobio naziv prema lordu G. J. Spenceru (1758–1834). Dakako, u slijedu priloga u nekom peče se i rakija (i kod nas u Mađarskoj od 1. kolovoza 2010. moći će se slobodno peći do 50 litara!) da bi se zaplesalo „od Ivanja do Ivanja...”, a što je već naslov jednog drugog teksta. Govori se i o razvoju obrta od druge polovice 19. stoljeća pa sve do danas u Osječko-baranjskoj županiji, dakako, možemo upoznati i Stevu Tadića, graditelja tambura. Piše se i holokaustu i brojnim židovskim žrtvama.

Dobro je upoznati i slavonske (vezane i uz Đakovštinu) književnike, društvene i političke djelatnike kao što je bio Viktor Selinger (1842–1906), Đuro Kovačević (1842–1910), Luka Botić (1830–1863) i drugi. Na kraju donosi se kratak opis raznih KUD-ova.

-vec-

Trenutak za pjesme

Zvonimir Balog

Postoji i gore od toga

postoji i gore od toga
da se ne mogu zaustaviti misli
da se ne može usnuti
to je da se ne možeš probuditi

pa kad nađeš cipele
a ne možeš naći noge
zaviruješ ispod kreveta
pa se popneš na vrh oblaka
ruješ zemlju učeći se
za korijenje

i kad ujutro
a ono
jutra nema

Hrvatski grobni natpis vjernomu Vedešincu i Hrvat

Dušobrižnik Pavao Horvat u juliju bio bi napunio 80 ljet

Skromni sluga Boga, človik od srca i duše, vjerni sin hrvatskoga naroda i človik od pera. To je sve u jednoj osobi bio Pavao Horvat, rođeni Vedešinac ki je pred dvimi ljeti preminuo. Od svojega zaredjenja za gospodina je služio vjernike u Hrvatskoj Kemlji, Prisiki, Hrvatskom Židanu, Koljnofu, dokle je od 1993. bio premješčen u Keveždu, kade je službovao sve do svoje smrti. Zadnja mu je bila želja da ga na vječni počivak položu u vedešinskom cimitoru, tamo si je dao još za života i grobni spomenik načinjiti.

Čudami smo se čudili, s kimi su pokojni gospodin samo po hrvatski rič izminuli, pak ki smo znali i za njegove Molitve, o u Zagrebu izdanoj zbirki vjerskih pjesam, da na kraju 2008. ljeta našega Poli bačija su zakapali u grob, nad kim po ugarski se daje svim na znanje da tamo počiva Pál Horváth, ešpereš.

Kad smo ga pitali za ugarski natpis, je još bolno rekao naš duhovnik da u Vedešinu za par ljet i onako nigdor neće razumiti, za njega toliko dragu, rič kajkavsku. No vjerne sestre

Marija i Eržika Pajrić iz Koljnofa ke su se do zadnjega brigale za gospodina, ni u spokoju ga nisu zabile ter su mu nedavno dale postaviti na črni mramor, knjigu s hrvatskim natpisom i Horvatovim očitovanjem, kojega najdemo u zgora spomenutoj knjigi pod brojem 43.

Pavao Horvat 8. julija bio bi napunio 80 ljet, a izgleda da su ga potpuno zabila gradišćanska društva i ljudi, vjerniki kim je toliko dobroga željio i učinio dobrotivni pokojnik. Velim to na osnovi toga da vjernomu Hrvat, Vedešincu na grob je dospio hrvatski natpis na privatnu inicijativu koljnofskih pedagoginj u mirovini, što je svakako hvaljevidno, a s druge strane gledeć, pak je tako-rekuć i veliko propušćenje hrvatskih civilnih i političkih udrugov. Zalagati se za vridne i zaslužne ljude nam svim bi bila zadaća!

-Tiho-

KISEG – Cijeli misec augustuša je potekao sa sadržajnim programi, u duhu spominjanja opsade grada Kisega.

Ove nedilje, na 478. obljetnici kiseškoga napada Turkov suprot malobrojne, ali tim hrabrije čete kapetana Nikole Jurišića, u 16 uri se služi maša hvalodavanja u mjesnoj crkvi Sv. Jakoba.

U svetačnom programu u 17 uri će se položiti vijenac pred spomenikom Nikole Jurišića, a potom slijedi potpisivanje povelje o zbratimljenju dvih općin, Kisega i Senja, rodnoga mjesta Nikole Jurišića. 1999. ljeta je jur jednoč potpisana suradnja med dvimi gradi, onda još s kiseškim načelnikom Tamásom Básthym, a gradske kontakte pravoda valja vrime na vrime obnoviti.

Serijski programov „Polumisec–puni misec” četvrti put u Kisegu

„Dani opsade” na trodnevnom otvaranju

Pravu atmosferu sajma su nudili obrtnici svojim za naprodaj izloženim artikli u Kisegu 6. augusta, u petak otpodne. Šaroliko mnoštvo ljudi je svojim kupovanjem stupilo i u otvaranje serije programov „Polumisec–puni misec” ku je četvrti put organiziralo Društvo za spominjanje na kiseške dane opsade, od 6. do 29. ovoga miseca.

Hrvatski pobjednici za bitkom pred kiseškom tvrđavom

Gosti iz Podravine

Sulejmanova vojska 1532. ljeta nečekanu se je „popikla u varošić Kisege, usput prema Beču. Na čelu maloga grada postavljen vojskovođa i diplomat Nikola Jurišić misecdan dugo je branio varoš i tvrđavu protiv osmanske vojske, dok se napadačom već nije isplatilo dalje boriti. Spasio se je varoš i onemogućio je daljnji napad Turkov prema Austriji.

Na prvom danu otvaranja serije programov, u petak otpodne, su se pripravili Kisežani na veliku bitku protiv turske vojske. Vrbovanje braniteljev, zidanje taborov uz Jurišićevu tvrđavu i savjetovanje Opsadnoga vijeća na Jurišićevom trgu su bili najvažniji dijelovi pripreme. Po marljivom djelovanju odmor su nudili noćni koncerti na Glavnom trgu, kade su i Židanski bečari s hrvatskim jačkama „dignuli” na tanac sudionike. U subotu ujutro zbog godinastoga vrimenta povorka se je jednu uru kasnije mogla krenuti od raskršća Rohonczieve i Rákóczieve ulice. Jačači su peljali pišake u grupa, ke je vodila mjesna trubačka grupa. Turski napadači, hrvatski, ugarski, nimški branitelji su išli uz muzičku pratnju po točno komponiranom redu do Glavnoga trga. Mjesne Hrvate su ljetos jačali i člani iz pet kulturnih društav:

KUD Podravina iz Barče, KUD Drava iz Lukovišća, KUD Martince i ženski pjevački zbor „Korijeni” iz Martinaca, tamburaški orkestar „Biseri Drave” iz Starina i orkestar Vizin i Pečuha. Med turskim napadači su marširali ne samo mjesni ognjogasci nego i folkloriši turske kulturne grupe Südbahnhof Alla Turka iz Beča. Minjanje robov, dvoboj, pridavanje gradskoga ključa Nikoli Jurišiću (Šandoru Petkoviću, našem Hrvat rodod iz Unde), obogatili su folklorni program. Sudionike je čekao skupni objed u šatori, a dicu na dvoru tvrđave otpodnevna igra iz 15. stoljeća. Dičje veselje ni cjelodnevna godina ni znala ziprati. Sâm napad je ostao za nedilju, kako i lani, zbog čemernoga vrimenta. To je za Jurišićeve branitelje svejedno bilo jer su i ovput pobijedili u borbi uz veliki broj zadovoljne i oduševljene publike.

Tajedne dugo su se Kisežani, a med njimi i Hrvati pripravljali na susret s Turki u Kisegu, da se historijskom igrom spominjaju na povijesni događaj 1532. ljeta. Marljive ženske ruke su šile u Hrvatskom klubu opravu za Jurišićeve branitelje. Gaće, košulje, kape,

kuglje iz canjkov su se načinjale uz šalu, veselo. Četvrti put organizirani „Dani opsade“ u programskoj seriji Polumisec – puni misec, hvalevridno zvišavaju i organizacijski tim, čiji je član i Šandor Petković, predsjednik HMS-a u Kisegu, ki se je odlično našao u ulogi kapitana kiseške tvrđave, junaka ove historijske priče. I ovom prilikom je dokazalo peljačtvo i Kisežani da za veliko i vridno djelo znaju skupa popasti i skupa djelati. Razni programi čekaju sve zainteresirane sve do kraja miseca, kada će svetom mašom, položanjem vijencov i potpisom ugovora zbratimljenja med Kisegom i Senjom biti završen ovoljetošnji kiseški Polumisec – puni misec.

Foto i tekst: Marija Fülöp-Huljev

Turkinje-folklorišice iz Beča

Na savjetovanju Opsadnoga vijeća farnik Vilmoš Harangozo, donaćelnik grada Kisege Béla Báthty, načelnik grada László Huber i Šandor Petković, predsjednik HMS-a u Kisegu, u ulogu Nikole Jurišića

Braniteljske generacije

Nikola Jurišić nastane punomoćnim kapetanom za vrime turskoga napada

„Ljubav i vjernost nek te nigdar ne pustu...“

Katoličanska mladina taborovala u naručaju Peruške Marije

Vrime je iscurilo kroz prste i ovput onim taborašem ki su se javili na 17. Peruška-tabor, pod peljanjem mladoga entuzijasta Petra Horvata, ki je s aktivisti Hrvatskoga katoličkoga omladinskoga vjerskoga i kulturnoga društva Hrvatskoga Židana i ovput perfektno izdiktirao ritam ter redom sadržajne programe za 66 sudionikov, od 27. julija do 1. augustuša, u židanskoj lozi. Kako je to svenek moglo biti, skoro cijelo selo je suradjivalo, pomagalo oko tabora da svi došljaki, od 11 do 16 ljet starosti, dobro se ćutu prez komfora i modernoga žitka i barem na jedan tajedan se vrnu najzad k prirodi, igri pod vedrim nebom, izletom u ovom posebnom naturparku i zajedničkom druženju s prijateljima u Bogu.

Ljubav i vjernost nek te nigdar ne pustu, napiši si to na tablu svojega srca! – pod tim geslom su skupadošli mladi iz Kisega, Petrovoga Sela, Unde, Horpača, Višije (Répevis), Prisike (ljetos rekordni broj, 11 dice su imali), a trećinu ukupnoga broja su značili domaćini, Židanci. Petak, pred židanskim kulturnim domom našli smo zabrinute peljače pred kim je postavljena teška zadaća jer jednu noć prlje je pod gustom godinom uspješno organizirano iseljenje iz tabora u topliji dom. Tako je pod sigurnijim krovom nariktan Hrvatski dan, a petak se je zaigrao s

veselom mladinom na različite načine. U grupa podijeljena dica su diozimala na povijesni, jezični, muzički i folklorni zanimanji. U velikoj dvorani je Marko Šteiner i „njegov bend“ s tamburaškom glazbom pokušio zagrijati publiku, ka je s velikim elanom gledala i učila se osnovne korake od mjesnih tancošev Mirjane Šteiner i Kristijana Čenara. Na hodniku petrovski Jandre Kovač je predstavio nacionalna glazbala Hrvatov, na katu je Kristina Pantoš-Kovač učila hrvatske jačke, dokle je seoska školska direktorica Marija Sabo, pomoću djelatnih lističev otkrila os-

Najmladji sudionik Jandre Kovač s ujnjom Norikom Pantoš

novne podatke i informacije o Gradišćanskih Hrvatima. Nora Pantoš nam je povidala kako su židanski farnik Štefan Dumović i dušobrižnik Elly iz Indonezije (osmo ljetu boravi u Kisegu) služili maše, držali prošeciju sa svićami pod šatorom pokidob ju je godina onemogućila. Ako je o prirodi i velikom području rič, ovde svenek zavladaju športske igre, i ljetos je bilo moguće hitati diskose, stirljati lukom, igrati nogomet, ljljati se i čuda-čuda razgovarati, družiti se. Nisu falili ni ovput likovne djelaonice, vjerska predavanja i razgovori, upoznavanje polag taborskoga ognja, pantomima, kazališće, pjesma i jačka. Uglavnom sve što tabor čini taborom, još jednoč je bilo na kupu. Posjet Šopronu, predstavljanje djelatnosti ognjogasev još su dodatno krasili taborski program. 17. Katoličkanski tabor svečano je završen prvim danom augustuša s mašnim hvalodavanjem u naručaju Peruške Marije.

-Tiho-

Učenje hrvatske jačke s Kristinom Pantoš-Kovač

Tančene korake je prikazala Mirjana Šteiner, mjesna folklorišća KUD-a Čakavci

Pedeset ljet skupa u dobrom i zlu

Pred kratkim su svečevali Petrovišćani Teruška Barilović i Miklós Varga pol stoljeća svojega hištva. Tetac Miki su zašli iz Sorokpolányu u Pinčenu dolinu, kade su ljeta dugo komandirali i mjesnim ognjogascem. Dicu, Lacija i kćerku Evu, su vik učili na poštovanje ljudske i vjerske vridnosti, što su oni dalje nosili i prikldali u svojoj familiji. Teta Teruška pak Miki bači su bojsek najgizdaviji onda kad svoje nukiće vidu tancati na četarskoj pozornici u HKD-u Četarci. U Sambotelu 7. augustuša skromno, ali veselo su se spominjali na okrugli jubilej, u društvu uže familije. Jubilarom i mi čestitamo i željimo im dobro zdravlje i još čuda-čuda srićnih ljet med svojimi najmilijimi!

KAPOŠVAR, KOPRIVNICA – Društvo kapošvarskih umirovljenika njeguje dugogodišnje prijateljske veze započete prije dvanaest godina s Društvom umirovljenika Koprivničko-križevačke županije. U duhu tih veza održavaju redovite godišnje susrete i druženja, zajedničke izlete. Tako će ove godine umirovljenici iz Koprivničko-križevačke županije sa svojim prijateljima iz Kapošvara posjetiti grad Pečuh koji nosi naslov europska prijestolnica kulture, i to 26. kolovoza. Više od pedeset umirovljenika razgledat će pečušku katedralu i starokršćanske grobnice te Muzej „Zsolnay“, a prošetat će se i užim središtem grada te upoznati kulturno-povijesne znamenitosti grada Pečuha, posjetit će TV toranj na brdu Meček, diviti se panorami Pečuha i okolice.

SELURINCE – U sklopu proslave blagdana Svetog Stjepana kralja i Dana državnosti Republike Mađarske, u gradiću Selurincu 20. kolovoza priređen je niz zanimljivih sadržaja i programa. Dan je započeo misom na hrvatskom i mađarskom jeziku koju je celebrirao župnik Ferenc Sziládi, a pjevala dva zbora, Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe iz Pečuha i Njemački zbor iz Mamelika (Almamelék), nakon čega je načelnik grada Selurince Marko Győrvári održao svečani govor. Raznovrsni programi, prilagođeni svim dobima, nastavljani su do kasnih večernjih sati.

Proštenje na kaćmarskoj Vodici

Povodom blagdana Velike Gospojine, u subotu, 14. kolovoza, kaćmarski vjernici hodočastili su na mjesnu Vodice. Skupina bunjevačkih Hrvata ujutro se okupila ispred župne crkve odakle se, predvođena mjesnim župnikom, u procesiji, molitvom i pjesmom, uputila do mjesne Vodice kako bi misom na hrvatskom jeziku proslavila proštenje svetišta, posvećenog Uznesenju Blažene Djevice Marije.

Nakon mise ispred kapelice

Dok je procesija bila još na putu, a iz daljine već se čula molitva i pjesma, u kapelici koja je obnovljena i posvećena 2006. godine zalaganjem mjesne Hrvatske manjinske samouprave, skrbnici svetišta teta Rozika i bač' Stipan Alaga obavljali su zadnje pripreme za misno slavlje.

Misu na hrvatskome jeziku, s početkom u 9 sati, predvodio je velečasni Ferenc Nyírő, novoimenovani župnik sela Kaćmara i Mada-roša. Na slavlju se okupilo stotinjak bunjevačkih Hrvata iz mjesta, ali i obližnjih naselja, iz Baje, Gare i drugih, među njima i onih podrijetlom iz Kaćmara, koji već dugo ne žive u svome rodnom selu, ali njeguju duhovno zajedništvo sa svojim sunarodnjacima. Bilo je i gostiju iz Subotice. Misa je uljepšana pjevanjem tradicionalnih bunjevačkih crkvenih pjesama, koje je predvodio umirovljeni učitelj Stipan Krekić uz glazbenu pratnju.

Kako nam uz ostalo reče Teza Vujkov Balažić, jedna od glavnih organizatorica, želja im je bila da se nakon dugo vremena opet služi hrvatska misa na kaćmarskoj Vodici. Ona bi ubuduće mogla postati tradicijom koja bi o blagdanu Velike Gospe okupila mjesne bunjevačke Hrvate.

Među hodočasnicima bile su i dvije Bunjevkice koje su unatoč poomaklim godinama cijelim putem pješačile, molile i pjevale. Katica Vidović vjerski odgoj dobila je u obitelji, od svoje majke. Kako reče, od trećeg razreda živi s vjerom i u vjeri. Dok je bila mala, majka je molila za nju, a kada je odrasla, onda je već ona molila. Kada je završila školu, ona je primila «vinac» kao

matica, koja danas ima trideset žena u krunici. «Kad god idemo kudgoder, prid misom molimo krunicu, a pod misom molimo i pivamo. Jedno otajstvo molimo, a jedno pivamo. Tako da je to nama Bunjevcima, Hrvatima, veliko štogod» – ističe teta Katica koja je već prešla 80 godinu.

«Nas dvi-tri to još držimo, držimo i ukope, kad nas neko zamoli. Molimo uvijek bunjevački, ako umre žena. Sad ufriško je tri Bunjevkice umrlo, a uvijek želu da se moli» – dodaje Marija Išpanović, koja je već u 91. godini života.

Obje su bile zadovoljne župnikom, koji im je prvi put služio bunjevačku misu, i doista ništa mu se ne može zamjeriti.

Priječujući se svoga djetinjstva i mladosti, ističu kako je nekada «prošijun» išo okolo, kažu da su još i Gospu nosile. Svake mlade nedilje posli podne skupile su se žene, pa su išle na Vodice. Išli su zajedno sa Švabima. Do Vodice su molili i pjevali bunjevački, a kad su se vraćali, onda «švapski».

«Malo nas je, nema nas. Mi smo bile i u Santovu, vrlo je bilo lipo» – dodaju nakraju moje sugovornice, koje ne propuštaju nijednu priliku, žaleći samo što mladi više ne drže tako do tradicije svojih predaka.

Nakon mise, u načelničkom uredu otvorena je keramička izložba Borbále Jakab Segesdi, podrijetlom iz Kaćmara, koja se predstavila svojim radovima na kojima se zapažaju kaćmarski motivi njezina djetinjstva. Izložba je ostvarena zaslugom dr. Ilije Išpanovića iz Kečkemeta, koji je potaknuo postavljanje izložbe u rodnome selu.

Kako odabrati školski pribor

Ne čekajte s kupnjom školske opreme do zadnjega trena, nego to učinite čak i prije odlaska na godišnji odmor. Za početak je potrebno ono osnovno: torba, udžbenici i bilježnice, a potom i dodatne potrepštine kao što je pribor za likovni, kutije za doručak, torbice za tjelesnu kulturu... Na samome kraju na red dolaze i sitnice koje svakoga razvesele u školskoj svakodnevici: raspored sati, raznorazni omoti za udžbenike i bilježnice s naljepnicama poznatih likova iz crtanih filmova ili osoba s naslovnica. Za neke stvari dovoljno je i malo kreativnosti.

Školska torba

Povratak u školu važan je trenutak za svakog đaka. Teške školske torbe i naprtnjače koje daju svakodnevno nose moraju biti **anatomski oblikovani** kako bi zaštitili kralježnicu te raspodijelili teret. Na taj će se način spriječiti nepravilno držanje i slabljenje okolnih mišića kralježnice. Uzmemo li u obzir da dijete školsku torbu nosi 12 godina, koliko traje osnovno i srednje školovanje, nepravilan odabir može izazvati probleme koji će se

nastaviti poslije kroza život. To su najčešće istegnuće mišića, iskrivljenje pravilnog S-oblika kralježnice ili zaobljavanje ramena. Kod odabira torba i naprtnjača potrebno je paziti na svaku detaljnost:

- ☛ leđa torbe i naprtnjače trebaju biti ergonomski oblikovana te podstavljena prozračnim materijalom koji dopušta zraku da nesmetano cirkulira između torbe i leđa te sprečava znojenje
- ☛ aluminijski stabilizatori zadržat će oblik i pod velikim opterećenjima, te rasporediti teret ravnomjerno na djetetov vrat, ramena i kralježnicu
- ☛ torba mora imati pojas za vezivanje oko bokova, tako će težina tereta počivati na zdjelici, a ne na ramenima i kralježnici
- ☛ naramenice naprtnjače moraju biti podesive
- ☛ torba mora odgovarati dobi i tjelesnim proporcijama djeteta
- ☛ reflektirajuće vrpce i elementi na torbi povećavaju uočljivost i sigurnost školarca u prometu, stoga ih mora imati svaka torba
- ☛ poželjno je da su torbe otporne na oborine
- ☛ školska torba mora biti što lakša kako bi opterećenja za dijete bilo što manje
- ☛ potrebno je voditi računa o težini prazne torbe, a ona mora imati i nekoliko pretinaca radi lakšeg pakiranja.

Izradila: Dijana Kovači
iz Fičehaza

Za koliko možemo nabaviti školski pribor?

Prema podacima s interneta, najjeftinija školska torba stoji 10.800 Ft, a najskuplja 39.900 Ft. Ima manjih pernica već za 610 Ft, a i za 2750 Ft, a one u kojima su bojice i olovke, najjeftiniji su za 1999 Ft, a najskuplje 3590 Ft. Kemijska olovka ima i za 50 i za 870 forinti, najjeftiniji šestar stoji 1990 Ft, a najskuplji 19.990 Ft. Flomaster sa šest boja ima od 235 forinti do 1150, a bojice od 485 do 2950 forinti. Vodena boja s 12 boja može se dobiti od 550 Ft do 1300, da masne krede ima već od 200 forinti do 1298 Ft. Većina škola traži bilježnice manjeg formata, A/5, po komadu stoje 35–60 Ft; bilježnice s raznim figurama i ukrasima stoje znatno više. Veće skripte, koje rabe većinom studenti, stoje između 100 i 600 Ft. Vrijedno je kupiti fascikl za bilježnice, jer ih štiti od gužvanja, ima ih za 400 forinti. Grafitne olovke su potrebne, bolje stoje 30-ak Ft. Kemijske su olovke u velikom rasponu. *beta*

„Bošnjačka svadba” u Poganu

U sklopu jednodnevnih priredaba u naselju Poganu, 14. kolovoza održan je Hrvatski dan, a u okviru njega obnovljen je običaj „Bošnjačka svadba”. Goste svadbenog bala zabavljala su dva orkestra: Vizin i Juice.

kolovoza. Tako je 14. kolovoza održan Hrvatski dan s mnogim programima i nastupom brojnih folkloriša, i domaćih i pozvanih gostiju, te prikazom narodnog običaja „Bošnjačka svadba”. Dan 16. kolovoza bio je u znaku niza koncerata mladih izvođača pod nazivom Pogan' Day; 17. kolovoza priređen je koncert na Poganskom jezeru, a 19. kolovoza Dan Nijemaca i Blagdan kupusa; 20. kolovoza bila je posveta novoga kruha te polaganje vijenaca u spomen žrtvama svjetskih ratova; 21. kolovoza priređena je Večer mediteranskog ugođaja, koju su obogatili izaslanstva i susret naselja prijatelja Pogana, Gorge iz Italije. Prijatelji iz Grebašnice (Hrvatska) ove godine, nažalost, nisu bili nazočni.

U organizaciji Mjesne i Hrvatske samouprave sela Pogana, obnovljena je i izvedena „Bošnjačka svadba” koju su Poganačani prvi put priredili prije osam godina. Kako kažu poganska načelnica Aga Dragovac i predsjednik tamošnje Hrvatske samouprave Milan Sabo, u godini kada Pečuh nosi naslov europske prijestolnice kulture, odlučili su ponovno

U Poganu se već nekoliko godina, u kolovozu, priređuje Tjedan običaja. Niz priredaba i ove je godine bio organiziran od 14. do 21.

scenski oživiti ovaj običaj. I uspjeli su u tome. Običaje vezane uz bošnjačku svadbu u Poganu, prije desetak godina pribilježili su

koreograf Lénárd Traum i Eszter Németh, a Pogančani s brojnim hrvatskim folklornim društvima iz Baranje oživili su ih na ulicama Pogana.

Stigli su svatovi iz Harkanja, Vršende, Kuginja, Semelja, Pečuha. Angela Lukač Dragovac i Marko Dragovac prihvatili su se uloge mlade i mladoženje, nedavno su i imali svoje vjenčanje. Njihovi „roditelji” u koreografiji „Bošnjačke svadbe” bili su Balaž Karpati i Zsófi Herényi, a kumovi Attila Juhász i Szilvia Kocka. Od prosidbe, ružmarina u reverima, svirača, kolača i kolačića do svadbene večeri sve se odvijalo kako je to i trebalo da bude.

Mlada i mladoženja, ulicama sela od kuće do kuće, hod po bijelom platnu, jabuka i kruh, vino, a potom u karucama, a svatovi za njima u povorci prema seoskoj crkvi gdje ih je čekao svećenik koji je ozakonio njihovu vezu uz pjevanje Pogančanka. I stari, i mladi, i djeca svi su se našli u svadbenoj povorci u narodnoj nošnji. Zasjejala je još jednom bogata

bošnjačka nošnja, običaji i kultura koja se ljubomorno čuva unatoč uznapredovaloj asimilaciji koja polako guta jedan svijet u nestajanju, u prvom redu u nestajanju onoga što ga odlikuje, što odlikuje njegovu različitost i oblikuje njegovu samosvijest, a to je hrvatski jezik.

Svi su se moji sugovornici složili kako bez jezika nema ni budućnosti bošnjačkih Hrvata u okolici Pečuha, pogotovo što su sela koja su oni naseljavali stoljećima, danas spavaonice velikoga grada u kojima se ubrzano smanjuje broj Hrvata. Tako će reći i načelnica Pogana kako je još prije dvadeset godina u Poganu bilo 30% Hrvata, 30% Nijemca i 30% Mađara. Danas tek 10% Hrvata čini sveukupnu populaciju sela. Uglavnom su to ljudi starije dobi, koji polako umiru... Malo je mladih koji govore jezik predaka i jedini izlaz iz nastaloga stanja jest učenje hrvatskoga jezika, kažu bošnjački Hrvati iz Pogana.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Dénes Baracs

Pozivnica

Iz toploga srca Vas u ime Sumartonske lokalne samouprave pozivamo na **V. Sumartonski festival zlevanke, vina i tambure**, koji se priređuje u sklopu „Festivala puna zdela“

27. kolovoza 2010. (petak)

Susret hrvatske mladeži

Program:

08.00 Pristizanje, registracija ispred doma kulture
10.00 Predstavljanje regionalne organizacije Društva Horvata kre Mure
11.00 Forum mladeži
14.00 Pomurska biciklistička ruta
18.00 Večera, logorska vatra, plesačnica.
Sviraju: Sumartonski lepi dečki

28. kolovoza 2010. (subota)

Sumartonski festival zlevanke, vina i tambure

Program:

13.00 Doček gostiju pred seoskim domom
14.00 Povorka kroz selo
14.40 Svečano otvorenje u šatoru priredbe
15.00 Pripremanje zlevanki
15.00 Program Pomurskog puhačkog orkestra i Mažoretkinja „Mura“
15.15 – 19.30 Nastup tamburaških sastava
Kao popratni sadržaj, uz tamburaše nastupaju: Martin Srpak glazbenik, Pjevački zbor iz Sepetnika i Bečehela i Plesna skupinu KUD Sumarton
19.30 Nastup Dixieland banda iz Čakovca
20.00 Koncert Dražena Zečića

Za cijenjene goste nudimo cjelodnevnu prezentaciju gastronomskih specijaliteta, kušanje jela, prezentaciju i sajam obrtničkih proizvoda, kušanje vina.

Priredba će se održati i u slučaju lošeg vremena.

Lajoš Vlašić
načelnik sela

Projekt se ostvaruje u sklopu IPA prekograničnog programa
Mađarska-Hrvatska i uz sufinanciranje EU.

MAGOČ – U tome baranjskom naselju Skupština Baranjske županije, u suradnji s mjesnom samoupravom, svečano je obilježila 20. kolovoza. Svečani govor održao je parlamentarni zastupnik Josip Polić, Hrvat podrijetlom iz Katolja, nastanjen u Komlóu. Blagoslovljen je novi kruh, a nazočnima se obratio i predsjednik Skupštine Baranjske županije.

KAŠAD – U organizaciji Hrvatske samouprave, potporom mjesne samouprave, a u sklopu niza programa „Tölünk színes a világ!“, čiji je koordinator Narodnosni krug pečuško-baranjskih Nijemaca, 28. kolovoza u Kašadu se priređuje Susret hrvatskih folklornih skupina i natjecanje u kuhanju. Program dana počinje u 15 sati otvaranjem natjecanja u kuhanju, a navečer s početkom u 19 sati je folklorni program u kojem sudjeluju: KUD Baranja iz Pečuha, KUD Bunjevačka zlatna grana iz Baje i KUD Nard iz Narda iz Hrvatske. Navečer je bal uz Duo Badel iz Udvara. Tijekom dana može se posjetiti Zavičajna kuća u Kašadu stara 200 godina, može se jahati na konjima, hraniti životinje, voziti karucama... To je dio programa Pečuh – europska prijestolnica kulture, a ima i niz pomagača.

Bačvani u Vlašićima

Odmor obogaćen kulturnim, gastronomskim sadržajima i izletima

U zajedničkoj organizaciji kečkemetske Hrvatske manjinske samouprave te bunjevačkih Hrvata iz Baje i Gare, od 1. odnosno 2. do 8. kolovoza skupina od 96 osoba iz Bačke boravila je u Pansionu „Zavičaj“ u Vlašićima na otoku Pagu.

Kako nam uz ostalo reče Stipan Šibalin, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave grada Kečkemeta, ujedno i glavni organizator, cilj je puta bio izlet i odmor u Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata iz Mađarske, te upoznavanje kulturnih i povijesnih znamenitosti matične domovine, a putovanje je ostvareno s dva autobusa, s jednim iz Kečkemeta, i drugim iz Baje, odnosno Gare. Za putne troškove svog autobusa kečkemetska Hrvatska samouprava sredstva je dobila putem natječaja, a ostale troškove boravka, smještaja i hrane, podmirili su sami sudionici.

Uza svakodnevno kupanje i uživanje u ljepotama Jadrana, cjelotjedni boravak ispunjen je bogatim sadržajima, kulturnim i gastronomskim programima te izletima. Uz lijep odaziv mještana, koji su pokazali iznimno zanimanje za ponuđene sadržaje, najprije je predstavljena bačka kuhinja. Mještani su osigurali sirovinu, a gosti su im pripremili ovčji paprikaš, i onaj od divljači. Bačvani su sa sobom ponijeli i jednu izložbu, pa je u utorak otvorena izložba Imrea Sebestyéna pod naslovom „Sjeverna Bačka na razglednicama“, koju je uljepšao Tamburaški sastav „Bačka“ iz Gare, a na kojoj se okupio velik

broj mještana i gostiju. Za dobro raspoloženje tijekom cjelotjednog boravka u Vlašićima pobrinuo se garski tamburaški sastav koji je svake večeri obavljao okupljene mještane i goste, pa se plesalo, pjevalo i veselilo. Osim toga organizirani su izleti u Zadar, Pag, Novalju i na Plitvička jezera, a posljednjega dana, u subotu, i izlet brodom oko otoka Paga.

Sve u svemu, kako nam reče naš sugovornik, gosti iz Bačke lijepo su primljeni u Zavičaju, ali i od mještana, pa je boravak u Vlašićima bio vrlo ugodan i sadržajan.

S. B.

Foto: Smilja Zegnal

Prvog rujna otvaraju se školska vrata

Nakon dugog odmora, vjerojatno svi nasmijani, odmorni i sretni, čekate novu školsku godinu. I škola, i učionica, i učiteljica kao da su nekako ljepše, dragi su prijatelji, lijepe su nove knjige i bilježnice. Sve je lijepo poput ljetnih sunčanih bezbrižnih praznika od kojih se trebalo oprostiti, ali i nova školska godina nudi niz pustolovina i izazova. Drage učenice, učenici i nastavnici, nemojte zaboraviti ni na Hrvatski glasnik! Tijekom školske godine očekujemo vaše napise, fotografije, crteže i, naravno, bit će i nagrade!

Nosim sve torbe, a nisam magarac

Ja se ne volim ni s kim tući
i nikad neću da dotaknem
kad me nagovaraju i kažu:
ne smiješ dodirnuti njegovo uho.

Kad nas učitelj pusti iz škole,
najprije idemo svi u redu,
a poslije, čim nas ne vidi više,
tuku se s onima iz drugog sela.

Ja ne volim o tome niti govoriti.
Meni je najdraže kad idemo kući
a netko vikne: Tko će bit magarac?
Ja onda kažem: Metnite na me torbe!

I svi na moja ramena povješaju.
A meni nije teško, jer znam da nosim
i Jelinu torbu. Mogao bih za nju
da nosim, sigurno, trideset i tri torbe.

Al nikom ne bih priznao da sve nosim
zbog Jele!... Koji možda o meni misle da sam
magarac pravi, znam: vara se i ne zna...
magarac, to svi već znaju, imade dugačke uši.

Dragutin Tadijanović

Na odmoru

Kada zvoni školsko zvono,
sve bruji od dječjeg glasa.
Cika, vika i galama –
po školi se nešto slama.

Na košnicu punu pčela,
tada sličič moja škola.
Tobogan su stepenice –
spuštamo se sve do hola.

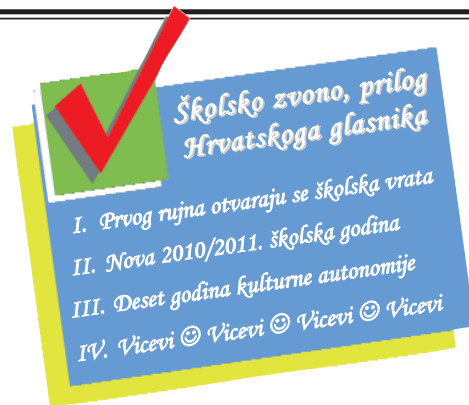
A u holu cirkus pravi –
uvijek netko nešto kvari.
Bilo igru ili priču –
važno je da samo viču.

Nikolina Todorović (iz časopisa Radost)

Školska priča

Hrvatski ja obožavam,
prvi sat je, lijepo spavam.
Matematika mi teže pada,
probudim se iznenada.
Priroda je predmet pravi,
mojom glavom puze mravi.

Da ispadne kako pjevam,
na glazbenom jako zijevam.
Na engleskom se samo smijem,
peć je blizu pa se grijem.
Likovni je prava stvar.
Čitam stari spomenar.
Silvija Blažek (iz časopisa Radost)

SANTOVO

Svečano otvorenje nove školske godine

Kako nas je obavijestio ravnatelj Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu Joso Šibalin, svečano otvorenje nove školske godine bit će se u utorak, 31. kolovoza, u mjesnom domu kulture, s početkom u 17 sati. Već po tradiciji, svečanost će započeti prigodnim kulturnim programom prvaša. Novu će školsku godinu započeti 24 prvaša.

Svečanost će uime održavatelja uveličati predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp, koji će pozdraviti okupljene učenike i roditelje. Nakon zajedničke svečanosti održat će se i prvi roditeljski sastanci po razredima.

Stipan Blažetin

Zdravo, školo

**Zdravo, zdravo, zdravo, školo!
Ljeto prođe, roda nema.
I lasta se na put sprema.
Hajdmo, djeco, svi u kolo,
Povičimo: Zdravo, školo!**

**Zdravo, zdravo, zdravo, školo!
I dvorište i razredi.
Hajd, požuri i ne sjedi,
Hajdmo, djeco, svi u kolo,
Pozdravimo: Zdravo, školo!**

**Zdravo, zdravo, zdravo, školo!
Zdravo, zdravo, drugi dome!
Svako juri jatu svome.
Hajdmo, djeco, svi u kolo,
Zapjevajmo: Zdravo, školo!**

Nova 2010/2011. školska godina

Dolaskom rujna, u odgojno-obrazovne ustanove ponovno se vraća život, napune se klupe šarenim knjigama, bilježnicama i školskim priborom. Školska godina 2010/2011. započinje 1. rujna, a svečano državno otvaranje školske godine općeg obrazovanja bit će priređeno 28. kolovoza u Vašrelju (Hódmezővásárhely). Zanimljivi podaci o 2010/2011. školskoj godini (izvor: MTI Mađarska agencija za telekomunikaciju).

U novoj školskoj godini u redovitoj nastavi sudjelovat će 1,3 milijuna učenika, a zajedno s polaznicima dječjeg vrtića opće obrazovne ustanove pohađati će 1.661.870 osoba, a u obrazovanju za odrasle sudjeluje 71–75 tisuća odraslih.

Osnovnu školu ove godine pohađat će 760.110 učenika (13.596 manje nego lani), strukovnu školu 126.260 (2414 manje u odnosu na prošlu godinu), specijalnu strukovnu školu 9780 učenika (188 manje nego prošle godine), gimnazije 197.540 učenika (3668 manje nego prošle godine), a srednje škole 242.004 učenika (4544 manje nego prošle godine). Tendencija opadanja školske djece uočljiva je u svim vrstama odgojnih ustanova, no najviše u osnovnim školama, što je zbog naglog pada nataliteta.

Pravilnik o početku i završetku nastavne godine, broju radnih dana i trajanju odmora učenika osnovnih i srednjih škola za šk. g. 2010/2011

Tim se pravilnikom propisuje početak i završetak nastavne godine, trajanje polugodišta i trajanje učeničkih odmora u osnovnim i srednjim školama za školsku godinu 2010/2011.

Nastava počinje 1. rujna 2010. godine, a završava 15. lipnja 2011. godine.

Nastava se ustrojava u dva polugodišta. Prvo polugodište traje od 1. rujna 2010. godine do

14. siječnja 2011. godine, tog će dana zatvoriti završne ocjene prvog polugodišta, a svjedodžbe treba podijeliti najkasnije 21. siječnja. Drugo polugodište traje od 17. siječnja 2011. do 15. lipnja 2011. godine, a za učenike završnih razreda srednje škole do 29. travnja 2011. godine. Pismeni maturalni ispiti će biti između 2. i 23. svibnja, a usmeni između 2. i 8. lipnja za učenike koji polažu viši stupanj, a oni koji polažu srednji stupanj mature, između 14. i 28. lipnja. Jesenski odmor počinje 30. listopada i završava 7. studenog 2010. g. Zimski odmor učenika počinje 22. prosinca 2010. godine, a završava 2. siječnja 2011. godine. Proljetni odmor za učenike počinje 21. travnja 2011, a završava 26. travnja 2011. godine. Sljedeći ljetni raspust počinje 16. lipnja i traje do 31. kolovoza, osim za učenike koji polažu razredni ili popravne ispite, koji imaju završni rad ili ispite državne mature i za učenike koji u to vrijeme imaju praktičnu nastavu ili stručnu (ljetnu) praksu, što se utvrđuje godišnjim planom i programom rada škole.

Udžbenici u novoj školskoj godini

Udžbenike potrebne za nastavu svaki učenik može kupiti u svojoj ustanovi. Prema izvješću MTI-a, prosječna cijena knjiga za prvi razred je oko 6000 Ft, za drugi razred 8000 Ft, za treći razred 8000 Ft, u četvrtom, petom i šestom razredu iznosi 10.000 Ft, a u sedmom i osmom razredu 13.000 Ft. Škole same biraju

udžbenike prema svome mjesnom obrazovnom programu. Cijene udžbenika u odnosu na prošlu godinu povećavale su se najviše 5,3 posto. Cijene udžbenika za manjinsku nastavu nisu se mijenjale. Najjeftiniji udžbenik stoji 106, a najskuplji 26.000 Ft. Ustanove su mogle naručiti od 3533 vrste udžbenika koji su na službenom popisu udžbenika javnog obrazovanja 2010/2011. g. Kod izbora paketa kod pojedinih razreda treba uzimati u obzir i ukupnu težinu udžbenika, koji ne smije biti više od tri kilograma.

Besplatni udžbenici

Prema uredbi, besplatne udžbenike mogu dobiti oni učenici koji su trajno bolesni, žive s invaliditetom, ili su s više oštećenja, odnosno imaju psihičke smetnje u razvoju. Također besplatno mogu ih dobiti ako učenik živi u velikoj obitelji od troje ili više djece, ili ako je punoljetan, ali po zakonu ima pravo na dječji doplatok, odnosno redovito dobiva povlasticu za zaštitu djece. Prošle školske godine 518 tisuća učenika je primilo udžbenike besplatno. Prema očekivanjima, ove će godine Vlada s 5 milijardi i 183 milijuna forinti potpomagati dobivanje besplatnih udžbenika.

Potporu obiteljima za školovanje djece na početku godine može dati poslodavac, no od 1. siječnja ove godine to se oporezuje.

Prema uredbi, svota po djetetu može iznositi 22.050 Ft.

beta

Ljeto na Balatonu

Učenici Hrvatske osnovne škole Miroslava Krležu već desetljećima ljetuju s učenicima prijateljskih škola iz Osijeka u pečuškom dječjem odmaralištu u Balatonfenyvesu. Tako je bilo i ove godine. Od 10. do 16. kolovoza ustrojen je ovogodišnji tabor, čija je voditeljica posljednjih godina profesorica Rita Magyar koja sa svojim kolegama Zsanet Vörös, Gáborom Surányiem, i Ákosom Kollárom brine, ove godine i s pomoću triju kolegica iz Osijeka, kako bi djeca u taboru provela što sadržajni tjedan uz druženje, učenje i igru, naravno, tu je i neizostavno kupanje u Balatonu. Izlet, proba hrabrosti, odbojka, nogomet, roštilj uz ravnatelja škole Gabora Gyórvárija dio su ovogodišnjih popratnih sadržaja. U taboru je boravilo 49 učenika pečuške hrvatske škole i 42 učenika iz osječkih osnovnih škola Vijenac i August Šenoa.

bpb

Hrvatski vrtić, osnovna škola i učenički dom u Santovu

Deset godina na putu izgradnje kulturne autonomije obilježiti će se izgradnjom novog vrtića i učeničkog doma

Novom, 2010/2011. školskom godinom u Santovu se ujedno obilježava i deset godina na putu kulturne autonomije Hrvata u Mađarskoj. Iako će izostati posebna svečanost, okruglu godišnjicu obilježiti će izgradnja novoga hrvatskog vrtića i učeničkog doma koja je u punom zamahu. Pošto je Skupština HDS-a potkraj svibnja donijela odluku o javnoj nabavi projekta DAOP pod nazivom «Izgradnja Hrvatskog vrtića i učeničkog doma», odluku o izvođaču I. etape naznačenog projekta, 15. lipnja ove godine otvoreno je gradilište, u proteklom razdoblju već su podignuti zidovi dvokatnice. Zgrada će uskoro biti stavljena pod krov, a za kraj školske godine očekuje se i završetak gradnje. Tako će novi vrtić i učenički dom 1. rujna 2011. otvoriti vrata pred santovačkim mališanima i učenicima.

Nakon višekratnih pregovora i priprema, 4. rujna 2000. u Santovu je upriličeno potpisivanje ugovora o primopredaji hrvatske škole. Ugovor su sa strane Santovačke samouprave i Hrvatske državne samouprave potpisali načelnik József Bognár i predsjednik HDS-a Mijo Karagić. Potpisivanju je nazočio i Stipan Blažetin, predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje, te uzvanici krovnih političkih tijela Hrvata u Mađarskoj, zastupnici mjesne i hrvatske manjinske samouprave

Hrvatska osnovna škola u Santovu od svog utemeljenja 1946. uspjela je preživjeti mnoge krize i sačuvala se do danas. Kao jedina hrvatska škola u jednome malom naselju ne samo da je opstala nego je prije deset godina otvorila novu stranicu u životu hrvatskoga školstva u Mađarskoj. Njezinim preuzimanjem na održavanje, Hrvatska državna samouprava 2000. godine prva je u Mađarskoj krenula putem izgradnje kulturne autonomije.

Premda je zakon o pravima nacionalnih manjina iz 1993. deklarativno omogućavao manjinskim samoupravama osnivanje i održavanje manjinskih ustanova, pa i škola, bez odgovarajućeg financiranja taj oblik kulturne autonomije nije bio izrađen, a zbog toga ni ostvariv.

Kada se u razgovorima Stipana Blažetina, predsjednika Odbora za školstvo Hrvatske državne samouprave, i novoga ravnatelja Jose Šibalina, člana Skupštine HDS-a, rodila zamisao o preuzimanju santovačke škole,

malo je tko vjerovao da bi se ona mogla i ostvariti. Da bi spasila santovačku školu, Skupština HDS-a učinila je odlučan korak, započela je pregovore sa santovačkom seoskom samoupravom tražeći od nje jamstvo da će i dalje sudjelovati u njezinu održavanju. Tako je nakon višekratnih razgovora i priprema, 4. rujna 2000. u Santovu potpisan ugovor o primopredaji hrvatske škole.

Bio je to povijesni trenutak ne samo za santovačku školu nego i za hrvatsko školstvo u Mađarskoj.

Preuzimanjem i održavanjem santovačke škole Hrvatska državna samouprava suočila se s brojnim problemima, prije svega zakonskim nedorečenostima. Ukazujući na njih, i na neriješeno financiranje, ona je predlagala da se manjinske škole financiraju po uzoru na vjerske škole. Na temelju slučaja santovačke škole, zakonodavci su izmjenom manjinskoga zakona 2003. godine učinili ono na što se čekalo čitavo desetljeće. Omogućivši da

državne samouprave za održavanje škole mogu vezati ugovor s Ministarstvom obrazovanja, zapravo je zajamčeno i stopostotno financiranje manjinskih ustanova.

Pošto je HDS po isteku prijašnjeg četverogodišnjeg ugovora opet zatražio hrvatsku ustanovu na održavanje – po novome članku manjinskoga zakona – santovačka je samouprava predala školu. Ugovorom od 1. srpnja 2004. potpisana je primopredaja škole na neodređeno vrijeme, ali najmanje na deset godina. HDS je pak ugovor o javnom obrazovanju vezao s Ministarstvom obrazovanja, čime je dugoročno zajamčeno i financijsko zaleđe. Time je započela nova era u životu santovačke hrvatske škole.

Školska godina 2008/2009. donijela je još jednu bitnu promjenu u životu odgojno-obrazovne ustanove Hrvata u Mađarskoj. Ukinućem mjesnog vrtića i osnovne škole u održavanju seoske samouprave, većina santovačkih roditelja svoju djecu od jeseni upisala je u hrvatsku ustanovu. Kao posljedica navedenih promjena u novoj školskoj godini broj djece u hrvatskom vrtiću i školi umalo se udvostručio, konkretnije vrtić je u tri skupine pohađalo 62 djece, a u školi od 1. do 8. razreda bilo je sveukupno 179 učenika, od toga 18 prvša. Prema ugovoru sa Santovačkom samoupravom, preuzeto je i 17 novih djelatnika, od toga deset pedagoga bivše seoske škole, te zdanja vrtića i škole.

Hrvatski vrtić, osnovna škola i učenički dom u Santovu, ustanova koju od 1997. godine uspješno vodi ravnatelj Joso Šibalin, lani je imala 155 učenika, od toga 45 u učeničkome domu, i 65 polaznika vrtića. Kako nam uoči nove školske godine uz ostalo reče Joso Šibalin, od 24 osmaša (zapravo od deset «starih» učenika prije negoli je došlo do upisa seoskih učenika) šest učenika svoje školovanje od jeseni nastaviti će u HOŠIG-u Miroslava Krleže u Pečuhu. Budući da će novu, 2010/2011. školsku godinu započeti 24 prvša, broj učenika neće se bitno mijenjati. Svih 20 djece velike skupine iz hrvatskog vrtića upisalo se u santovačku školu. Budući da je lani bilo 19 prvša, ove godine 24, a pristiglo je i novih učenika, može se zaključiti da je broj učenika i dalje u blagom porastu.

S. Balatinac

Vicevi ☺ Vicevi ☺ Vicevi ☺ Vicevi ☺ Vicevi ☺ Vicevi ☺ Vicevi Vicevi ☺ Vicevi ☺ Vicevi ☺ Vicevi ☺ Vicevi ☺

IVICA U ŠKOLI

Susjed pita Ivicu nakon prvog dana škole:

- Pa kako je bilo u školi?
- Bez veze! Što je najgore, izgleda da ću i sutra morati ići.

Učiteljica:

- Tko zna kako se kaže množina od riječi drvo. Javlja se mali Ivica.
- Hajde, Ivice, ti nam reci!
- A Ivica će ti:
- Množina od riječi drvo je drvored.

– Postoji jedna životinja koja mijenja boju – kaže učiteljica.

- Možeš li se sjetiti o kojoj je životinji riječ?
- Mogu, o semaforu.

Dođe mama probuditi Ivicu da ide u školu.

Vidi ga u suzama, pa ga pita:

- Sine, zašto plačeš?
- Sanjao sam da je izgorjela škola.
- Ne plači, dušo, bio je to samo san.
- Upravo zato i plačem!

– I, kakav je bio kontrolni? – upita tata Ivicu kad se vratio iz škole.

- Težak, ali sam se trudio!
- Dakle riješio si svih pet zadataka?
- Da, osim prva tri i zadnja dva.

- **Kako je bilo u školi, Ivice?**
- Napeto, mama!
- Što to govoriš, sine?!? Kako napeto?
- Tako, spasio sam učitelja!
- Ma nemoj mi reći, junače moj! Pa kako?
- Lijepo! Zamisli, netko mu je na stolac stavio čavao!
- I ti ga na to lijepo upozorio.
- Ma ne, mama. U posljednji sam mu tren izmakao stolac!

Budi majka sina za školu i kaže mu:

- Budi se, sine, zakasnit ćeš.
- Mama, neću u školu. Učenici me mrze, a nastavnici preziru.
- Sine! Ima dva razloga zašto moraš u školu. Prvi je zato što imaš 45 godina, a drugi jer si ravnatelj škole!

Pita majka Ivicu:

- Kako si se osjećao u školi pokraj svojih ocjena?
- Ivica:
- Stajao sam mirno kao general i promatrao svoje jedinice.

U školi pita nastavnik:

- Zašto je u Americi hladno?
- Ivica se javlja i odgovara:
- Zato što ju je Kolumbo otkrio, a nitko je nije pokrio.

Pitala učiteljica Ivicu kakva je rečenica:

“Bila sam lijepa.”

Ivica:

– To je rečenica u prošlom vremenu.

Učiteljica:

– Bravo, Ivice, a “Lijepa sam”?

Ivica:

– To je šala, učiteljice.

Ivičin otac pozvan je u kabinet ravnatelja škole.

- Zašto mislite da je moj sin prepisivao za vrijeme ispita?
- Sjedio je u klupi s najboljom učenicom u razredu i na prva tri pitanja odgovorio je jednako kao ona!
- Ali mogao je sam znati odgovore!
- Naravno! Ali je ona na četiri pitanja odgovorila „ne znam”, a vaš sin „ni ja ne znam”.

ŠALJIVE IZREKE

- Ljudska je pamet ograničena. Glupost nije.
- Ako vam ide prelako, pogledajte bolje, možda vam ide nizbrdo...
- Tko pjeva, zlo ne misli, a tko misli, nije mu do pjesme.
- Sva velika otkrića rezultat su nečije greške.
- Timski rad je zakon, uvijek možeš okriviti nekog drugog.
- Bio sam na IQ testu, srećom, bio je negativan.

Školska godina uz Hrvatski glasnik 2010/2011

	Ponedjeljak	Utorak	Srijeda	Četvrtak	Petak
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					

HRVATSKI glasnik

Čitajte i širite Hrvatski glasnik!